Az 1978-as Karlovy Vary-i fesztivál nagydíját egy csehszlovák és egy szovjet film nyerte. Sztanyiszlav Rosztockij: „Fekete fülű fehér Bim" című gyermekfilmjének főhőse egy kiskutya: Bim. A hófehér, bolondos szetternek egyetlen nagy hibája van: fekete a füle. Gazdái bármi módon megszabadulnának tőle, meg is ölnék ezért a „nagy hibáért"! Iván Ivanovics, egy magányos özvegyember szerencsére megszánja a „hibás" kutyakölyköt, és megvásárolja szívtelen gazdáitól. A kutya megszereti őt.

Őszinte, meleg barátságukat váratlan balszerencse szakítja meg. Iván Ivanovics kórházba kerül, így Bim egyedül marad az üres lakásban. Hiába gondozzák nagy szeretettel és megértéssel a közben megbékélt szomszédok, a magányos kutya sehogy sem találja helyét. „Elhatározza", hogy megkeresi az eltűntnek vélt gazdit. Bebarangolja a közeli városokat, falucskákat, találkozik jó és gonosz emberekkel.

Közben Iván Ivanovics gyógyultan távozik a kórházból, s nem is sejti, hogy kis „barátja" kóbor, kivert kutyaként éhezik, fázik, esőben, hóviharban csatangol, majd pedig a sintérek kezére jut.

Vjacseszlav Tyihonov alakítja a magányos özvegyember szerepét.

– Pavlovo-Poszadában születtem, munkásember gyereke voltam – mondta egyszer magáról Vjacseszlav Tyihonov. – A háború alatt esztergályosként dolgoztam, az ipari iskolában, azután pedig tizenhét éves koromban – ez 1945-ben volt –, Moszkvába jöttem és beiratkoztam az országos filmművészeti főiskola színészi tagozatára. Tanulmányaim elvégzése után az intézet háziszínházához kerültem. Első filmszerepemet még hallgató koromban játszottam el, Vologya Oszjhuhin szerepe volt az Ifjú Gárdában.

Természetesen, ezután sok minden történt. A színész a Makszimka című film tengerésztisztjeként szerettette meg magát a közönséggel. A Háború és béke Andrej hercegeként, majd a tv-ben sugárzott, nagy sikerű Stirlitz sorozat főszereplőjeként a magyar közönség előtt is népszerűvé vált.

MAUGLI ÉS A KAMASZOK

Nekünk felnőtteknek kedvenc olvasmányunk volt Rudyard Kipling alkotása, A dzsungel könyve. Nem hittem el, hogy a mai gyerekek is szívesen forgatják, nem gondoltam, hogy a tizenéveseket Maugli sorsa is izgatja.

Nemrégiben 10—14 évesekkel láttam Kipling könyvének rajzfilmes változatát. (A film a Walt Disney Stúdióban készült a 70-es években). A moziban a hangos érzelmi reagálások — nevetés, röhögcsélés, vihogás — kíváncsivá tettek. Kérdezni akartam, de maguktól beszéltek, vitatkoztak, örültek a filmnek.

— Én nem csípem a rajzfilmeket, de ezt megnézném még néhányszor. És tudjátok mi a furcsa? Amikor olvastam, akkor azt hittem, Bagira a legjobb fej, de most Balut is megszerettem.

— Miért? És az a féltucat szakadt fazon? A keselyűk? Milyen ronda alakok különben és most hogy' kedveskedtek Mauglinak. És Sir Kan? Szerintem befalja az ügyfelet, megnyalja a száját, aztán udvariasan elnézést kér.

— És az elefántok? Mint az igazi katonák. Teljesen szabvány alakok. És milyen kedves kis állat a gyerekük!

— Szerintem az a legjobb ebben a filmben, hogy nem ugyanolyanok benne az állatok, mint a valóságban. Amelyik gonosz, itt is gonosz, és aki jó, az itt is. Mert egy medve úgy széttépné a gyereket, mint a pinty.

— Azért egy kicsit rossz volt, hogy így hipp-hopp vége lett. Ez csak annak jó szerintem, aki nem olvasta a könyvet, mert én például vártam, hogy Maugli visszatér az őserdőbe.

— Na tudod, azért én egyáltalán nem bánnám, ha a többi Walt Disneyt is megvennék. Mind megnézném! Emlékeztek a 101 kiskutyára? Irtó jó fazonok voltak abban is.

— Miért, nálunk is vannak jópofák! Amikor a tévében a Csodapók van, félelmetes, ahogy mondja: „Hát ez a vízipók! Egy csodapók!"

— És az Egér a Marson?

— Meg a Mézgáék! És a Ludas is jó volt!

— Ti megnéznétek még egyszer ezt a Bagirásat?

— Én meg!

— Én is, én is, én is...

— Én inkább hazamegyek és elolvasom. Most majd ilyen „diznisnek" képzelem el őket...

(Ny.)

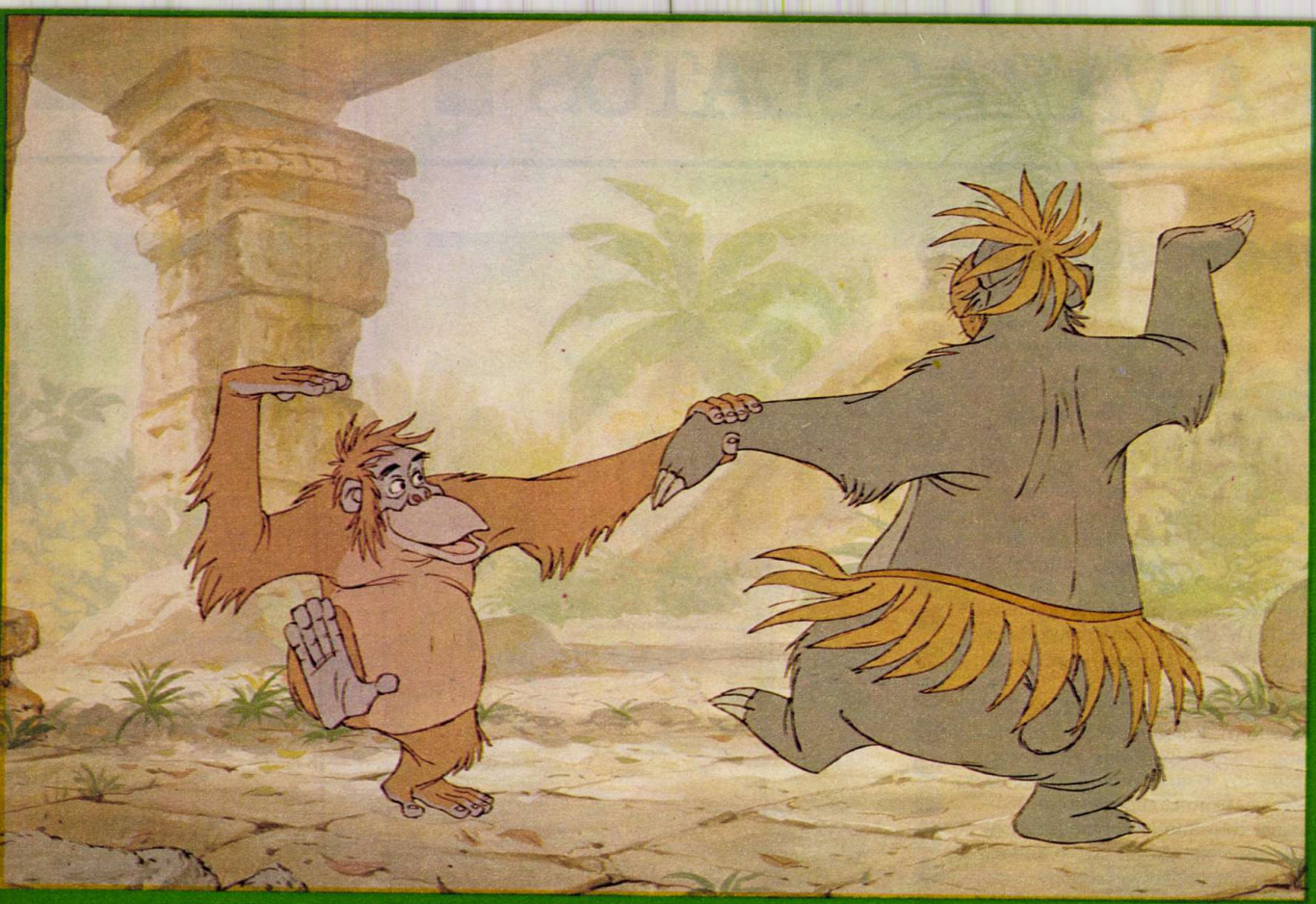

MAUGLI ÉS A KAMASZOK

1979

MOKÉP

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FILMEK

A KIS MUCK TÖRTÉNETE

Színes, szinkronizált NDK film
(felújítás)
Wilhelm Hauff meséje nyomán írta és rendezte: WOLFGANG STAUDTE
Főszereplők: THOMAS SCHMIDT és JOHANNES MAUS

A LEGSZEBB LÓ

Színes, szinkronizált szovjet film
Rendezte: SZ. PUCSINAN
Főszereplők: SZ. SZIMAKIN, O. ZSAKOV, J. ZARIKOV

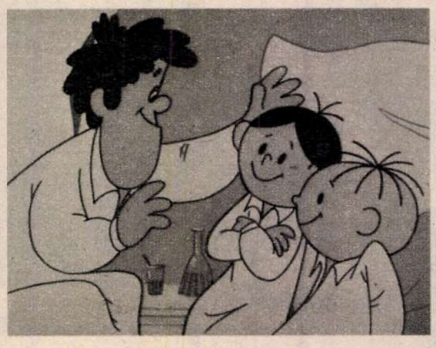

LOLKA ÉS BOLKA A FÖLD KÖRÜL

Színes, szinkronizált lengyel rajzfilm
Rendezte: W. NEHREBECKI és S. DULTZ

EGY KEZDŐ VARÁZSLÓ VISZONTAGSÁGAI

Színes, szinkronizált NDK film
Rendezte: ERWIN STRANKA
Főszereplők: JÜRGEN HEINRICH, KARIN SCHRÖDER, FRED DELMARE

PAPUCS ÉS RÓZSA I–II.

Színes, szinkronizált, angol zenés film
Rendezte: BRYAN FORBES
Főszereplők: RICHARD CHAMBERLAIN, GEMMA CRAVEN, KENNETH MOORE

A VIHAR FIA

Színes, szinkronizált ausztrál film
Rendezte: HENKRI SAFRAN
Főszereplők: GREG RÖWE, PETER CUMMINGS

SEVERINO

Színes NDK film
Rendezte: CLAUSS DOBBERKE
Főszereplők: GOJKO MITIC, VIOLETTA ANDREI

ÜZENET A METEORITBAN

Színes, szinkronizált csehszlovák film
Rendezte: LUDVIK RÁZA
Főszereplők: ALOIS SVEHLIK, JAROSLAVA OBERMAIEROVÁ

„Abban pillanatig sem kételkedtem, hogy felismertek.
De az illendőség kedvéért bemutatkozom:
MIRR-MURR vagyok, s az „o" betű
kellős közepéről vigyorgok kifelé!
Most nagy örömöm van: én mesélhetek nektek szülőatyámról,
Foky Ottóról, s mindarról, amit az életéről,
a munkájáról, a terveiről tudok..."

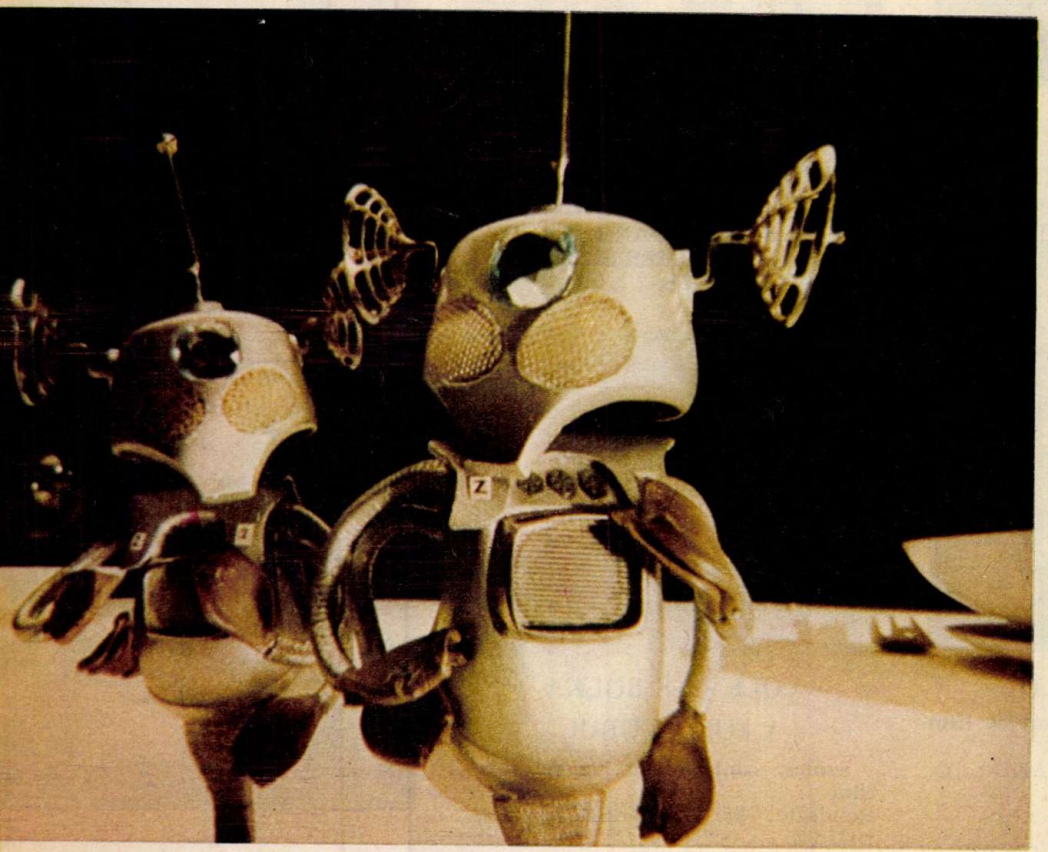

A távoli „Zéta" bolygóról jött űrhajósok egy hatalmas, terített asztalra szálltak le, ahol egyikük belepottyant egy borospohárba — és berúgott...

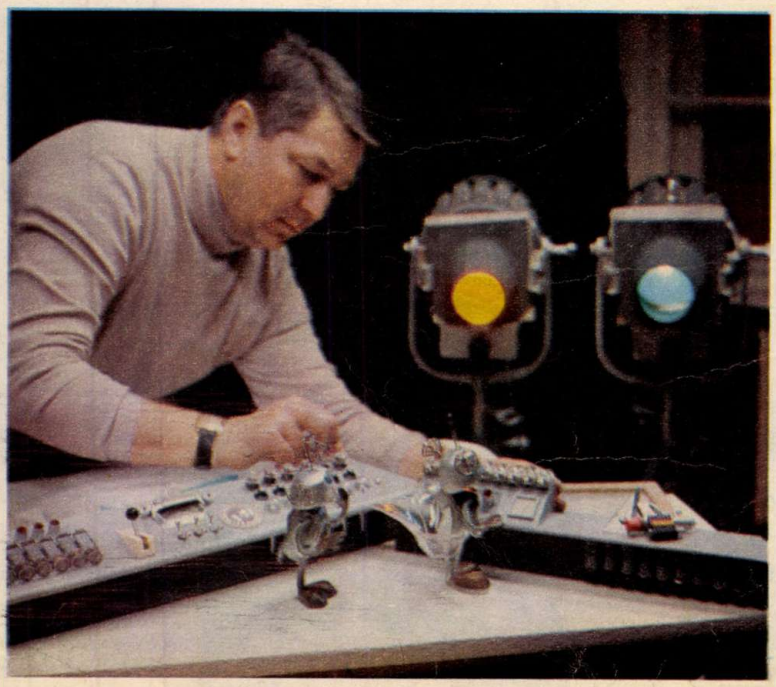

Íme, Foky Ottó így igazgatja és mozgatja a két „félelmetes" űrlakót, s a film minden másodpercére huszonnégy mozdulat kerül...

KY

A „Siker" c. film családjáról ez a tabló készült, s a kis bábuk meghozták alkotójuk egyik első nagy sikerét

... Ha ti most azt hiszitek, hogy Foky Ottó attól lett bábtervező és bábfilmrendező, mert gyermekkorában sokat állt a paraván mögött és folyton moziban ült, akkor óriásit tévedtek! Majd én, Mirr-Murr elmondom a történetét.

Egészen másfelé indult el: beiratkozott a tanítóképzőbe, hogy kövesse a családi hagyományt.

El is jutott a Szentendrei úti általános iskola negyedikeseihez, s amikor először nézett farkasszemet az osztállyal, bizony inába szállt a bátorsága. Rögtön látta: ha nem talál ki gyorsan valami mentő ötletet, akkor nebulóival együtt előbb-utóbb őt is „eltanácsolják" az iskola tájékáról. Felkapott egy krétát, hátat fordított a visongó, papírgalacsinokat dobáló, pad tetején ugráló srácoknak, s rajzolni kezdett a táblára ... Mit? Ami éppen eszébe jutott!

A hatás óriási volt: minél több mókás figura került a táblára, annál jobban elcsendesedett az osztály.

Együtt van a díszes társaság: Mirr-Murr, az egerek, meg a többiek ... Ez a televíziós sorozat sok estén át örömet szerzett a gyerekseregnek

FOKY

A „Bohóciskola" tanár bácsija most éppen nebulók nélkül látható. Vajon ő is rajzzal fékezte meg az osztályt?

Nyert! Hallottam, amikor egyszer azt mondta: talán ez volt az a pillanat, amikor megtalálta a gyerekekhez vezető saját útját.

Addig rajzolgatott, míg végül felvették az Iparművészeti Főiskola film-színpad főtanszakára, s itt kezdett csak igazán játszani. A kis díszletmakettekbe otthon összefabrikált bábukat rakott, s mire elvégezte a főiskolát, díszlettervezésből is diplomát szerzett.

Egyszer — éppen így karácsony és szilveszter előtt — egyik főiskolás társával, Tóth János operatőrrel, nagy tervet forraltak ki! Miután egyiküknek sem volt annyi pénze, hogy a boltban vegyenek szép üdvözlőlapokat, elhatározták, hogy majd házilag ők maguk „gyártanak" ilyeneket.

NAFTALIN ÉS KENYÉRBÉL

Lementek a főiskola pincéjébe, az öreg pedellus lakása elé, s oda próbáltak varázsolni egy szép, havas, téli tájat. Minden jó lett volna, csak a vattából készült „hó" látszott iszonyú csúnyának... Zseniális ötletük támadt: vettek fél kiló naftalint, hogy majd azzal „behavaznak" mindent!

Szegény pedellus bácsinak nem volt elég, hogy csaknem kifüstölték a tömény naftalinbűzzel! A két fiú ugyanis még egy égő gyertyával is emelni akarta a látványt, s ettől a naftalin felrobbant, az egész művük porrá égett...

Foky Ottó — még az én születésem előtt — nagyon sok sikeres bábfilmet alkotott. Ti ezekre nem emlékezhettek, de a szüleitek, vagy az idősebb testvéreitek látták a „Siker" a „Bohóciskola", az „Így lövünk mi", az „Azok a bizonyos jóslatok" vagy éppen az „Elloptak a vitaminomat" című filmjeit.

Ha tudnátok, mennyi aprólékos munka van egy ilyennel! Én tudom, hiszen a rólam készült televíziós sorozat egy-egy másodpercében is huszonnégy különböző beállítás volt, s ez huszonnégy filmkockára kerül. Képzelhetitek! Egy tizenöt perces filmet — az előkészületeket nem is számítva — három-négy hónapig forgatnak....

Egészen különleges dolgokon kell törnie a fejét.

Például? Amikor az „Azok a bizonyos jóslatok" című filmje készült, ki kelett találnia, hogy a filmbeli űrhajós bábukat milyen bolygófelületről lőjjék ki... Végül vettek körülbelül két mázsa száraz kenyeret, az asztalosműhelyben szeletekre vágatták, s ebből lett a lyukacsos Zétafelszín.

Az „Elloptak a vitaminomat" egy szabályos kriminek készült, amelyben a buta gengsztert egy behemót bokszkesztyű, a sima modorú, beretvás gyilkost pedig egy szürke, ötujjas kötött kesztyű „alakította". Zseblámpa volt az éjjeliőr, nagyító volt a nyomozó, rejtekhely pedig egy régi kályhacső...

Szerénységem tiltja, hogy önmagamról, — vagy legújabb Foky-kedvencetekről, a legkisebb Ugrifülesről — beszéljek.

Inkább a „Babfilm"-ről, amely már annyi nemzetközi fesztiváldíjat szerzett Foky Ottónak, hogy a két kezén sem tudná megszámolni!

BABORSZÁG LAKÓI...

A „Babfilm" szereplői — vagy három-négyezren — babok voltak. Foky Ottó és munkatársai annak idején állandóan a piacokat járták, s felbőszítették a kofákat, mert átválogattak minden zsák babot. Különböző „jelleműeket" kerestek, kis vörös hajút, nagydarab kövéret, elegáns feketét, s a forgatás alatt szinte mindegyiket már „névről" ismerték...

Utólag most azért mégis be kell vallanom, hogy Foky-apámat vagy három éve nem is láttam. Ennek csak egyik oka, hogy jelenleg — többféle változatomban — fiókok mélyén pihengetek. A másik, sokkal komolyabb ok az, hogy a Pannónia Filmstúdió bábfilm-műtermét éppen átépítik, korszerűsítik, s ha minden igaz, 1979 elejére készen lesz!

Heuréka... mert akkor újabb Foky-filmek születnek, és én megint fülelhetek, hogy mit hallok tőle munka közben.

Annyit azért mégis tudok, hogy Foky Ottó mostanában Makk Marcival foglalkozik. Nem, egyáltalán nem vagyok féltékeny, sőt, ennek igazán örülök. Marci kedves cimbora, s nagyon jót akar: egészséges életre nevelni a gyerekeket.

A PLETYKÁS MIRR-MURR

Egyébként — mert ma olyan pletykás kedvemben vagyok —, azt is elárulhatom, hogy Foky Ottó a televízió felkérésére most Misi Mókus kalandjaival foglalkozik. S ha majd elkészül a megszépült műterem, akkor hamarosan egy olyan filmbe vág bele, amelyben hús-vér valódi gyerekek és mi, bábuk együtt fogunk játszani. Majd megpróbálok kiudvarolni tőle ebben is egy jó kis szerepet....

Lejegyezte: Somos Ágnes

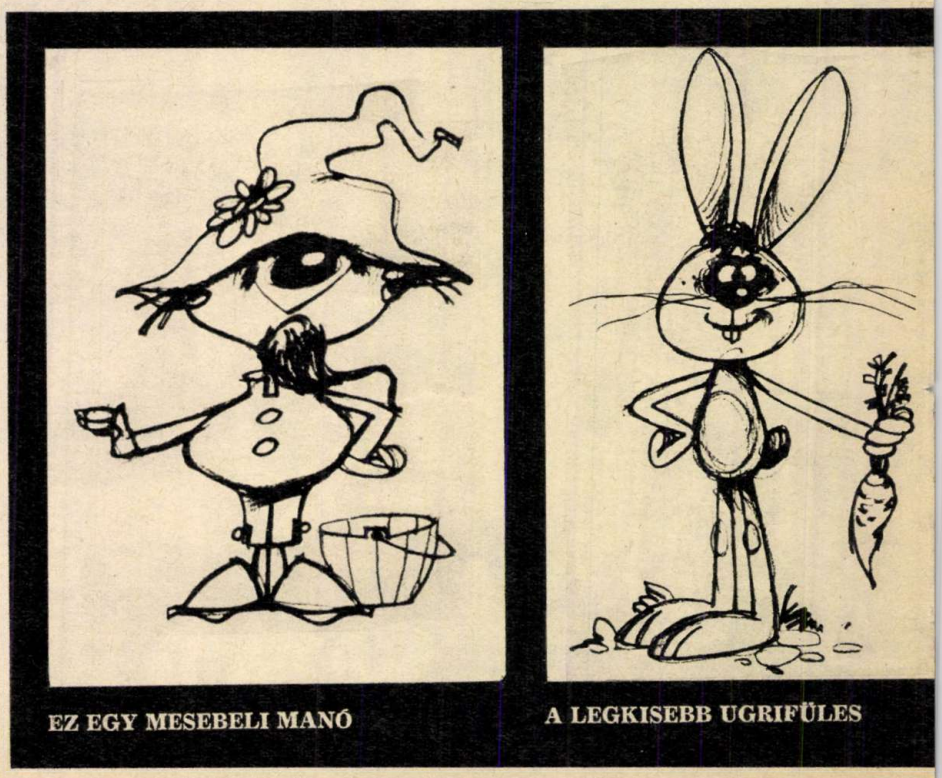

EZ EGY MESEBELI MANÓ

A LEGKISEBB UGRIFÜLES

A pepita „tollazatú" tyúkanyó is Mirr-Murr egyik társa volt a mesesorozatban... Ugye, milyen elegáns és hódító?

Tévedés ne essék, Varjú koma nem a naftalinos üdvözlőkártyáról került ide...

A „Babfilm" óriási nemzetközi és hazai sikert hozott a Munkácsy-díjas és Balázs Béla-díjas, érdemes művész Foky Ottónak

A TÜCSÖK, AKINEK NINCS HALLÁSA

KI TERVEZTE AZ

A kérdés már csak azért is érdekes, mert elképesztő munkáról van szó. Földünkön hozzávetőlegesen mintegy másfél millió állatfaj él, és ráadásul a maga területén mindegyik meglehetősen tökéletes „konstrukció".

Nehéz lenne elképzelni például tökéletesebb, és főleg célszerűbb repülő szerkezetet a madaraknál, a levelibéka — hogy, hogy nem? — pontosan olyan zöld színben pompázik, mint a környezete, az elefánt pedig mulatságos ormányt, valamint ekevashoz hasonló agyarakat növesztett a táplálékszerzéshez, mivel senki sem kívánhatja tőle, hogy roppant testével minduntalan a földig hajoljon, ha falatozni akar.

Az állatoknak ebből a praktikus felépítéséből adódott az a kézenfekvő gondolat, hogy mindez egy gondos teremtő műve, akinek úgy látszik mindenre kiterjedt a figyelme. Ez a nézet évszázadokon át tartotta magát, legfőképpen azért, mert feleslegessé tett minden további fejtörést ebben a meglehetősen bonyolult kérdésben, és ez az állapot a lehető legjobban megfelelt a középkori, de általában mindenféle kizsákmányoló rendszereknek. Ebből ugyanis levezethető volt egy sokkal általánosabb és sokkal nagyobb jelentőségű tétel, miszerint a világ már csak ilyen, nincs mit lázadozni ellene, merthogy annak idején így teremtetett.

JÁTÉK — ÉLETRE, HALÁLRA

A múlt század második felében aztán — a természettudományok „általános támadásának" közepette — napvilágot látott egy könyv, egy bizonyos Charles Darwin nevű angol úr tollából. A mű meglehetősen szenvedélyes fogadtatásra talált, az ujjongó ünneplléstől a legmarkánsabb átkokig. Ez a könyv ugyanis „A fajok eredete" címet viselte, és a Napnál fényesebben bizonyította, hogy a teremtésről szóló legendának legföljebb a mesekönyvekben lehet helye, az állatvilág — beleértve magát az embert is! — sok-sok millió éves fejlődés, változás, átalakulás eredménye.

— Na ugye! — kezdtek vigyorogni egyesek. — Mégiscsak kell lennie valami túlvilági segítségnek, mert az már aztán végképp merő képtelenség, hogy az oktalan állat önmagát tökéletesítse. Amit meg az emberről mond ez az úr, azt meg egyenesen kikérjük magunknak!

Mindenekelőtt tisztázzuk, hogy mondjuk egy krokodilus tökéletessége egyáltalán nem azt jelenti, hogy az állat egy szép napon Verdi-áriákat kezd énekelni Maria Callas modorában, hanem azt, hogy *mind külsejével*, mind órákig tartó *mozdulatlanságával* képes korhadt fatörzsnek álcázni magát, hogy aztán *villámgyorsan* felfalja az oktalant, aki valóban fatörzsnek nézné.

Az állatok tehát annyiban tökéletesek, amennyiben képesek voltak a környezetükhöz alkalmazkodni.

— Mindez fecsegés! — vigyorog még mindig az ellentábor. — Ne mondja azt nekünk senki, hogy egy visszataszító krokodil önmagától rájön, hogy fatörzsnek kell álcáznia magát. Ugyan kérem! A krokodil ilyen volt már a teremtés napján!...

Mármost először is, hogy egy krokodil visszataszító-e vagy sem, azt egy másik krokodiltól kellene megkérdezni. Ők mindenesetre egymás között házasodnak. Másodszor: semmi pénzért sem mondanánk, hogy a krokodil rájött, hogy ez a fatörzs dolog egy bomba ötlet, és *ezért* csinálja ezt a trükköt. Természetesen fogalma sincs sem arról, hogy mi az álcázás, sem arról, hogy mi az a korhadt fatörzs, arról meg végképp nincs fogalma, hogy mi az a furfang. A krokodilus — ilyen.

— Jó, jó. De miért éppen ilyen?

Az érdekes az, hogy ezt a tökéletességet a hibák hozzák létre. Nevezetesen azok a hibák, amelyek az „apáról fiúra" szálló örökletes tulajdonságok másolásakor, tehát a szaporodás során azt eredményezik, hogy a másolat — az utód — sohasem pontos mása az eredetinek, a szülőnek. Ezért aztán nemcsak a mintegy másfél millió faj különbözik egymástól, hanem a fajon belül is más és más minden egyes állat. Tehát nincs két teljesen egyforma gólya, egyforma imádkozó sáska, vagy éppen krokodil.

Miért lényeges ez? Mert az állat környezetének esetleges változása hol ezt, hol azt a tulajdonságot részesíti előnyben, és ezzel megteremti a *természetes kiválogatódás* alapját.

Maradjunk még egy pár percig a krokodiloknál. Mivel nincs két egyforma példány, ezért nyilvánvaló, hogy az egyik kisebb, a másik nagyobb, az egyik sötétebb színű, a másik világosabb, az egyik nyugodtabb, a másik türelmetlenebb, falánkabb. Ezeknek az apró különbségeknek mindaddig nincs jelentőségük, amíg hemzseg a táplálék. Jut bőven mindenkinek, a hüllők tehát erősek lesznek és egészségesek.

És elszaporodnak. Nem kell biológusnak lennünk ahhoz, hogy belássuk: több krokodil többet eszik. A táplálék tehát megcsappan. És az ínséges időkben egyszeriben döntővé válnak a legapróbb különbségek. Valamire való krokodil a vízben tölti élete túlnyomó részét, tehát nem kergeti az áldozatát a szárazföldön, mint holmi tigris, dehogy! A krokodil félig a vízben hasalva megvárja, amíg az áldozat közelíti meg őt. Jó, csakhogy az áldozat messze elkerüli a krokodilt, mert azért az is örökölt valamit a szüleitől. Egy korhadt fatörzs az persze más. Az nem rejteget

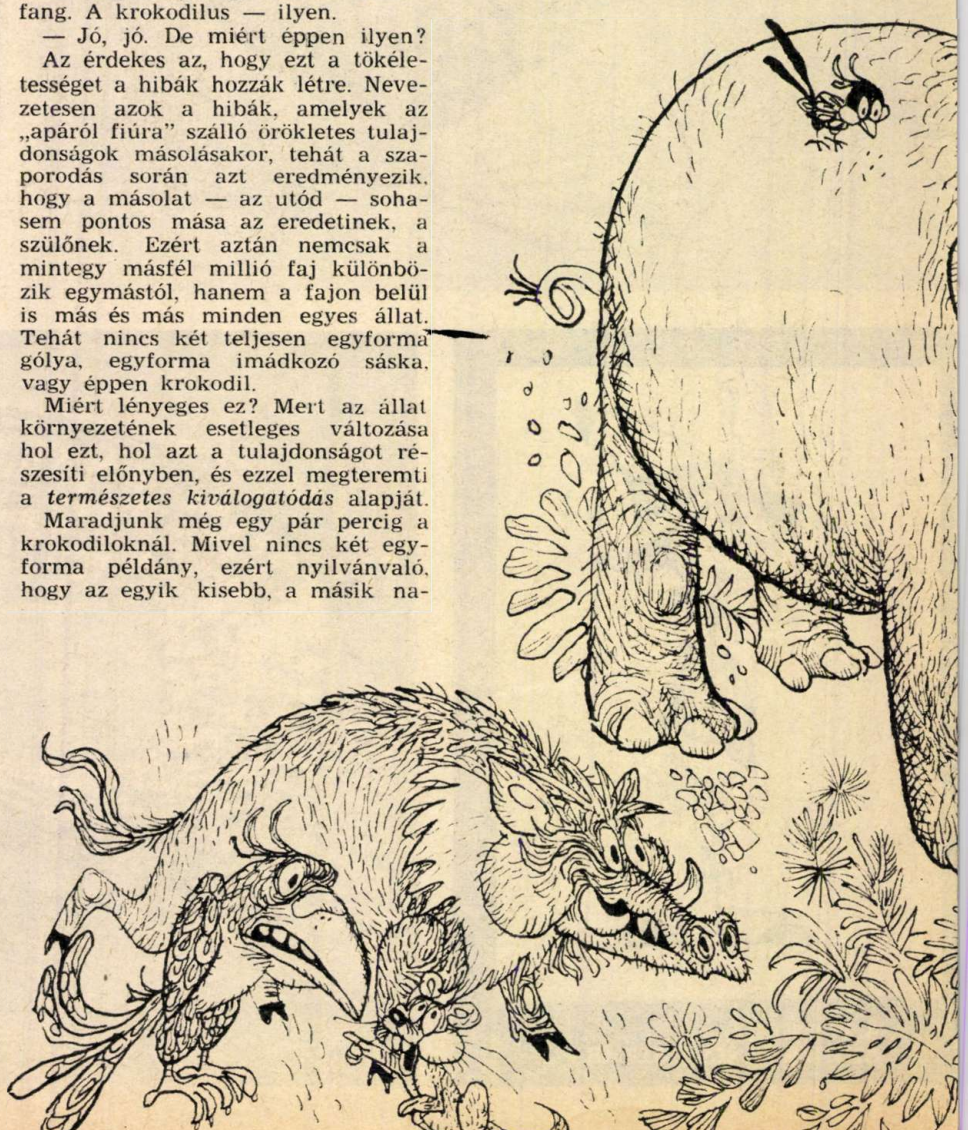

ÁLLATOKAT?

semmi veszélyt — kivéve azt az esetet, amikor krokodilnak bizonyul...

Előnybe kerültek tehát azok a krokodilok, amelyeknek a színe is, meg a türelme is a legjobban hasonlít egy korhadt fatörzshöz. A mohóbbak, az idegesebbek, a falánkabbak, a világosabb színűek elriasztják a zsákmányt. Ezek legyengülnek az erősen diétára fogott koszton, vagy éppen el is pusztulnak. A párválasztáskor felmerülő „heves vitákban" pedig mindenképpen alulmaradnak, utódokat tehát inkább a „fatörzsek" hoznak létre, elszaporítva ezzel önmaguk *előnyösnek bizonyult tulajdonságait*...

NEM KELL ELKAPKODNI!

Mindezek természetesen apró változások, lehet, hogy a külső szemlélő még az „ükunokán" sem vesz észre semmi lényeges eltérést. Dehát

KI TERVEZTE AZ ÁLLATOKAT?

általában a környezet sem változik döntő mértékben egyik napról a másikra. Így aztán marad idő az előnyös tulajdonságok felhalmozódására.

Ki gondolná például, hogy a ló még nem is olyan régen — úgy 60 millió évvel ezelőtt — róka nagyságú, erdei állatként élte világát, míg nem egy szép napon arra ébredt, hogy különböző geológiai, éghajlati változások következtében az erdő eltűnt a feje fölül, és a sztyeppén találta magát. Egyszerre nem volt hová rejtőznie a ragadozók elől!...

Az apró paripa két út között választhatott: vagy összezsugorodik, mint egy patkány, és a föld alá rejtőzik, vagy egyre erősebbé, hatalmasabbá válik. Mondanunk sem kell, hogy ezúttal sem a ló választott, hanem a környezet, amelyben élt. A kisebb termetűek, a gyengébbek, a lassúbbak váltak hamarabb zsákmánnyá, az erősebb izomzat, a nagyobb termet némi előnyt jelentett, tehát ezek a tulajdonságok szaporodtak el.

De vessünk egy pillantást a zsiráfra. Mentségére legyen mondva, nem volt mindig ilyen mulatságos jószág, néhány millió évvel ezelőtt éppolyan formás nyaka volt, mint mondjuk egy antilopnak. Viszont „aki" a fák lombjából él, annak számítania kell rá, hogy ez az étel előbb-utóbb szűkössé válik, mivel a zsiráf jóval gyorsabban szaporodik, mint a fák. Csakhogy nem egyszerre fogyott el a táplálék az összes zsiráf számára. A picit hosszabb nyakúak még javában falatoztak, amikor a rövidebb nyakúak már éheztek. És nemzedékről nemzedékre „kiselejtezte" a természet — az éhség meg a ragadozók — a legyengült, rövidebb nyakú zsiráfokat. A hosszú nyak tehát „divatba jött", ez az előnyös tulajdonság öröklődött nemzedékről nemzedékre.

ELŐNY? HÁTRÁNY?

Hogy egy tulajdonság előnyös-e, vagy hátrányos, azt önmagában sohasem lehet eldönteni. Az ilyesmi mindig az állat környezetétől függ. Hogy egy durva példát említsünk, a halaknak azok a tulajdonságai, amelyek a vízi életre tökéletesen alkalmassá teszik — kopoltyús légzés, sima, áramvonalas test, felesleges karok, lábak, csápok stb. nélkül — nos éppen ezek a tulajdonságok teszik a szárazföldi életre tökéletesen alkalmatlanná.

De végezzünk gondolatban egy kísérletet!

Tegyünk ki egy hófehér nyuszipárt a mezőre, a vadnyulak közé. Annak az esélye, hogy ezzel a rikító színükkel életben maradnak kb. egy a millióhoz. A vadnyulak tehát továbbra is szürkésbarnák maradnak. Most tegyük fel, hogy hirtelen megváltozik az éghajlat, és a mezőt ezentúl egész esztendőben hó borítja. Könnyű belátni, hogy ebben az esetben az arány visszájára fordul, most a szürkésbarna nyulak lesznek rikítóan feltűnőek, tehát ők esnek áldozatul elsősorban. Az óriási hátrány tehát óriási előnnyé változott, és mivel a fehér házaspár nagyobb valószínűséggel hoz létre utódokat, egy-két esztendő elteltével a vadnyulak színe minden bizonnyal fehérre változik.

KÉNYSZERŰ PAZARLÁS

Amint az eddigiekből kitűnt, sohasem az egyes állat alkalmazkodik, az „egyén" sorsa teljesen véletlenszerű. Alkalmazkodni csak a faj képes, mégpedig éppen egyedeinek végtelen változatossága révén. Mert mindig akad néhány példány, amelynek adottságai, tulajdonságai éppen megfelelnek az éppen uralkodó környezeti feltételeknek. És amikor az állatok tökéletes alkalmazkodottságát csodáljuk, ne felejtsük el, hogy mindez óriási pazarlás eredménye. A megszülető utódok döntő többsége ugyanis *nem felel meg* környezete követelményeinek, és ezért menthetetlenül *elpusztul*. Csak néhány számadat, hogy lássuk miről van szó: a vándorpatkányok esetében például 100 utód közül mindössze 4 marad életben, a káposztalepke minden 200 petéjéből 3 kel ki, az osztriga több millió csírájából pedig alig 3—4 megy át az élet nagy vizsgáján...

Körülbelül olyan dolog ez, mintha egy szabó úgy kezdene dolgozni, hogy nem tudja, kinek kell a ruha. Ezért elkészíti az összes méretet, az összes létező fazonban, az összes elképzelhető anyagból, hogy biztos legyen abban, hogy sikerült megfelelő ruhát varrnia az ismeretlen megrendelőnek.

És akkor még nem beszéltünk azoknak a „próbálkozásoknak" a millióiról, amelyek nyomtalanul tűntek el az évmilliárdok mélyén, mert annyira hibás „termékeknek" bizonyultak, hogy az egész fajuk kipusztult.

A folyamat természetesen nem ért véget, az állatoknak a természet által történő „tervezése" ma is folyik.

A változásokat azonban évszázadokban mérik...

Korunkban viszont valóban színre lépett egy tudatos tervező, és ez maga az ember. Kultúrnövényei és háziállatai esetében beleszólt a természet lassú és vak próbálkozásaiba és tudatos tervezéssel, nemesítéssel valóban célszerű élőlényeket hozott létre. Persze — ő sem kénye-kedve szerint, hanem a felismert természeti törvények segítségével.

Cser Gábor

A TENGERI KÍGYÓ

VERNE GYULA REGÉNYE NYOMÁN

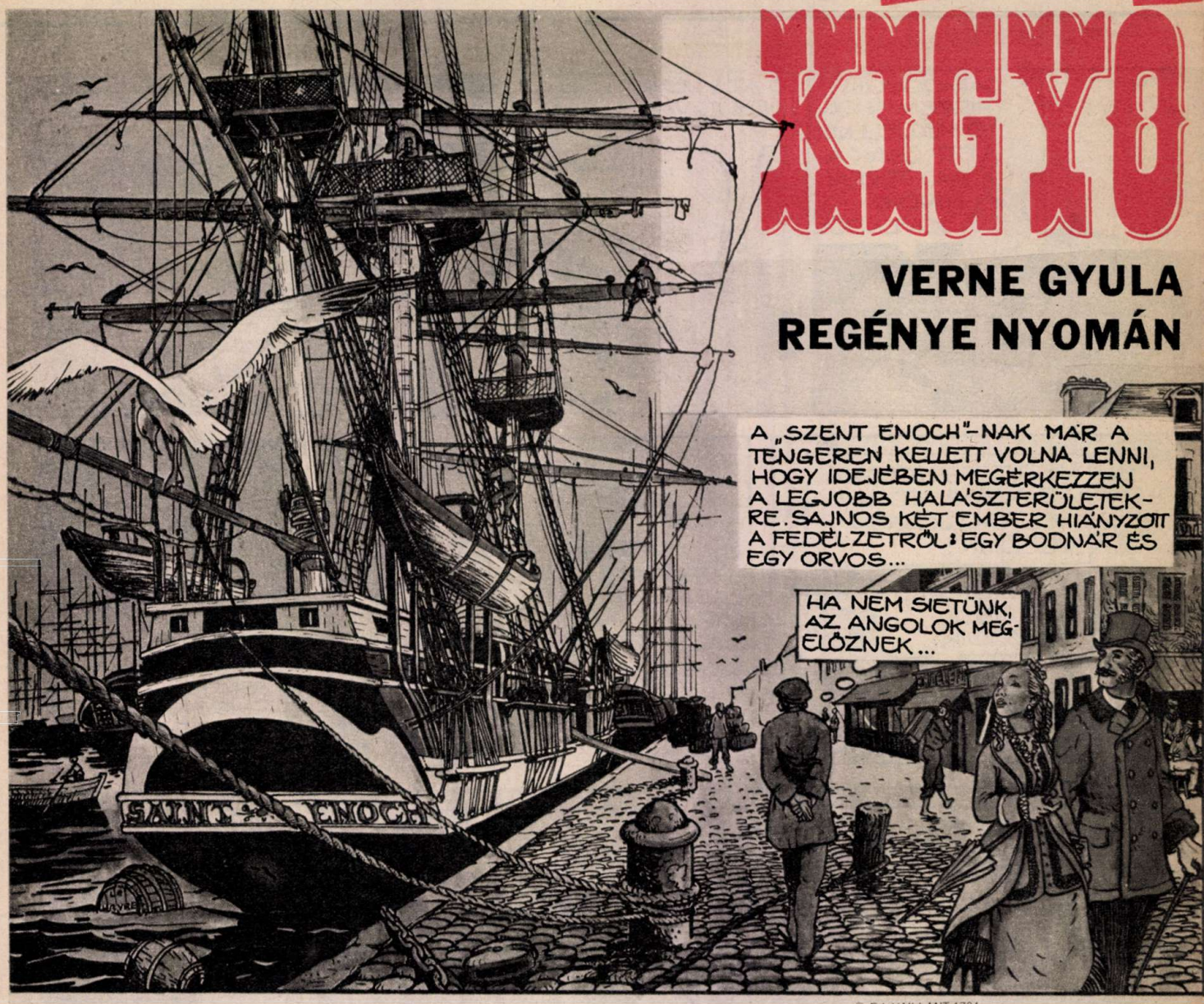

© Ed. VAILLANT 1704

2 A TENGERI KÍGYÓ

A TENGERI KÍGYÓ 3

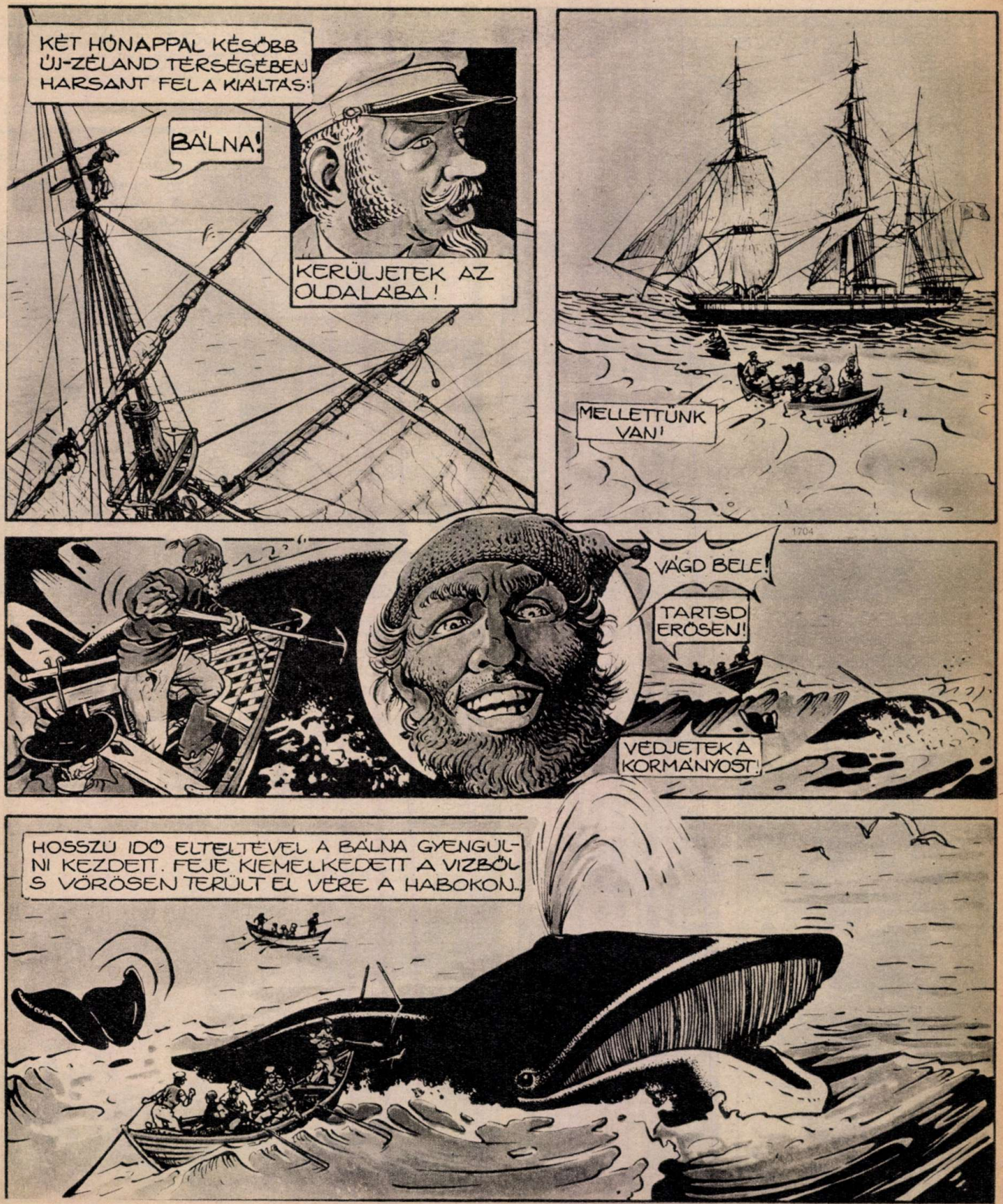

4 A TENGERI KÍGYÓ

ÖT HÓNAPJA ÚTON VOLTAK. MÁR KILENCSZÁZ HORDÓ OLAJUK VOLT. A HALÁSZOKNAK A BÁLNAOLAJ JÓ ÜZLETET JELENTETT

MÉG EZEREGYSZÁZ ÜRES HORDÓNK VAN.

MÁJUS 5-ÉN AZ ÖRMATRÓZ HAJÓT ÉSZLELT EGY MÉRFÖLDNYIRE... (1 MÉRFÖLD = 1852 M)

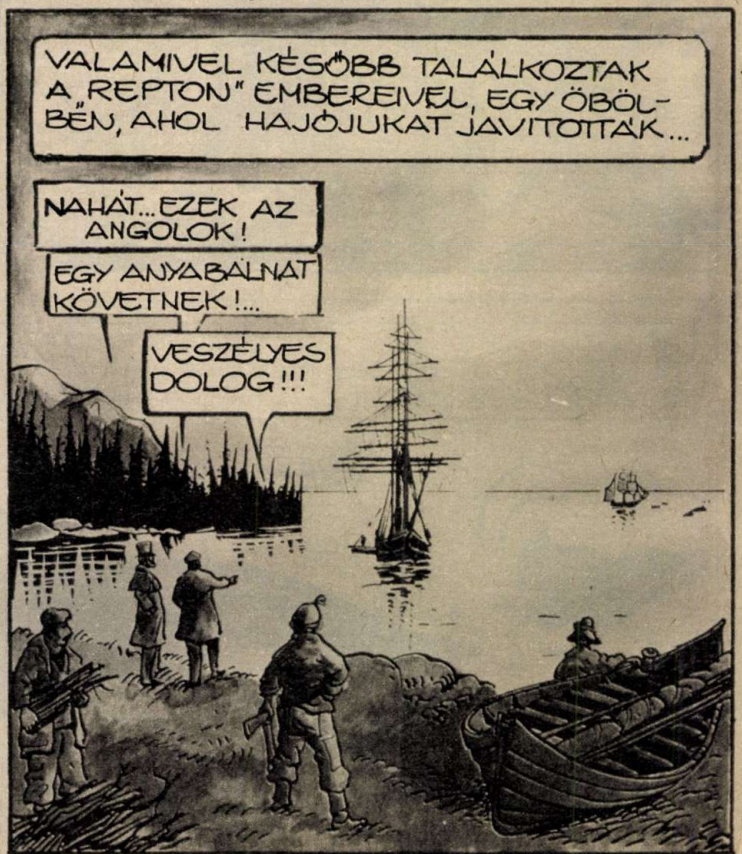

A TENGERI KÍGYÓ 5

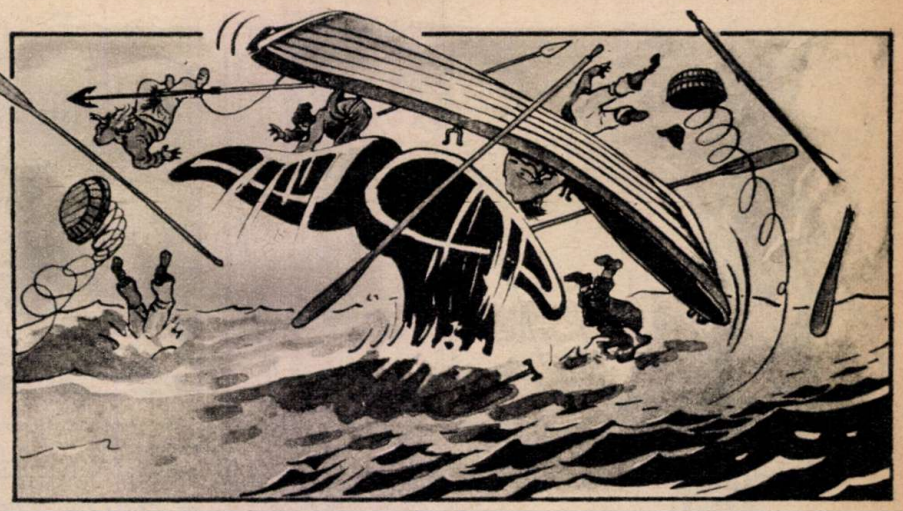

1704

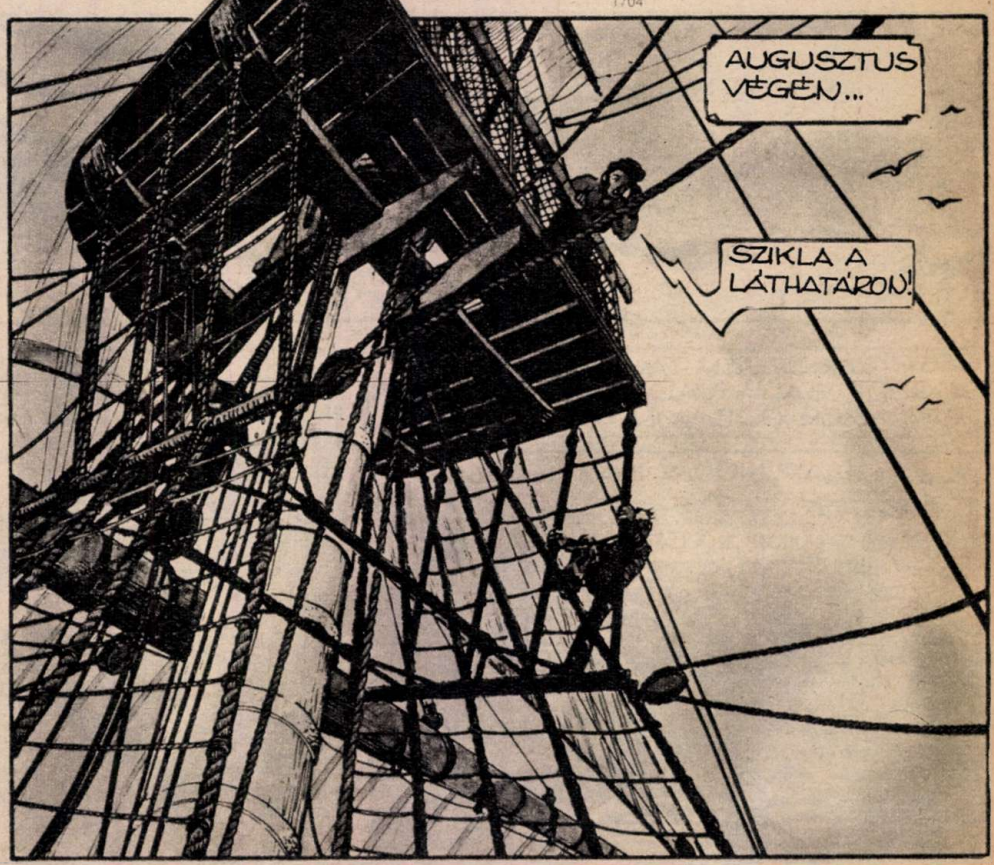

6 A TENGERI KÍGYÓ

FOLYTATÁS A KÖVETKEZŐ SZÁMUNKBAN

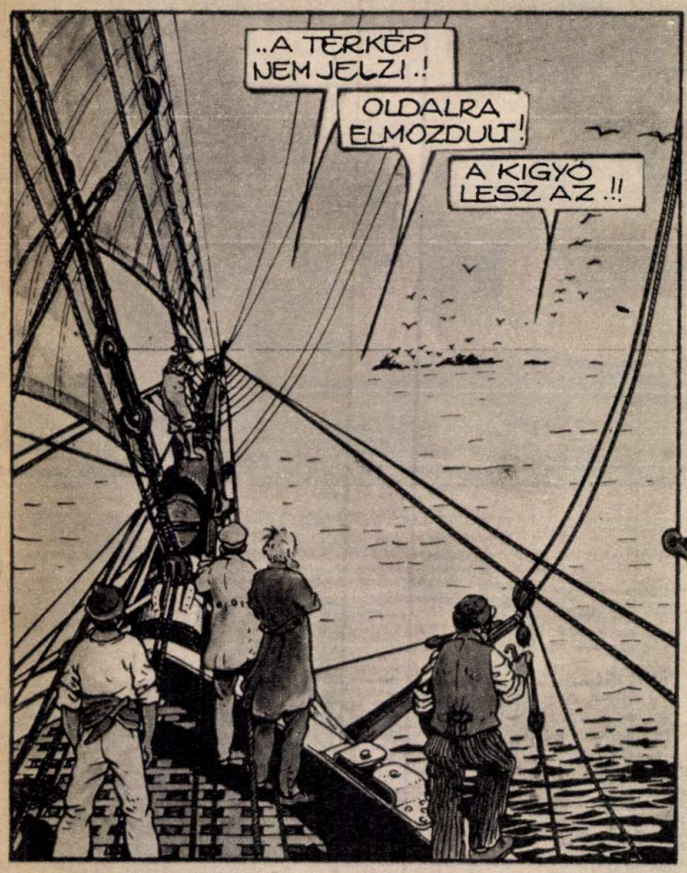

A HAJÓ ÓVATOSAN KÖZELEDETT A RENDKÍVÜLI LÉNY VAGY TÁRGY FELÉ...

1704

SZEPTEMBERBEN TALÁLKOZTAK EGY DÖGLÖTT BÁLNÁVAL. ÚGY TŰNT, MINTHA NEM EMBER ÖLTE VOLNA MEG...

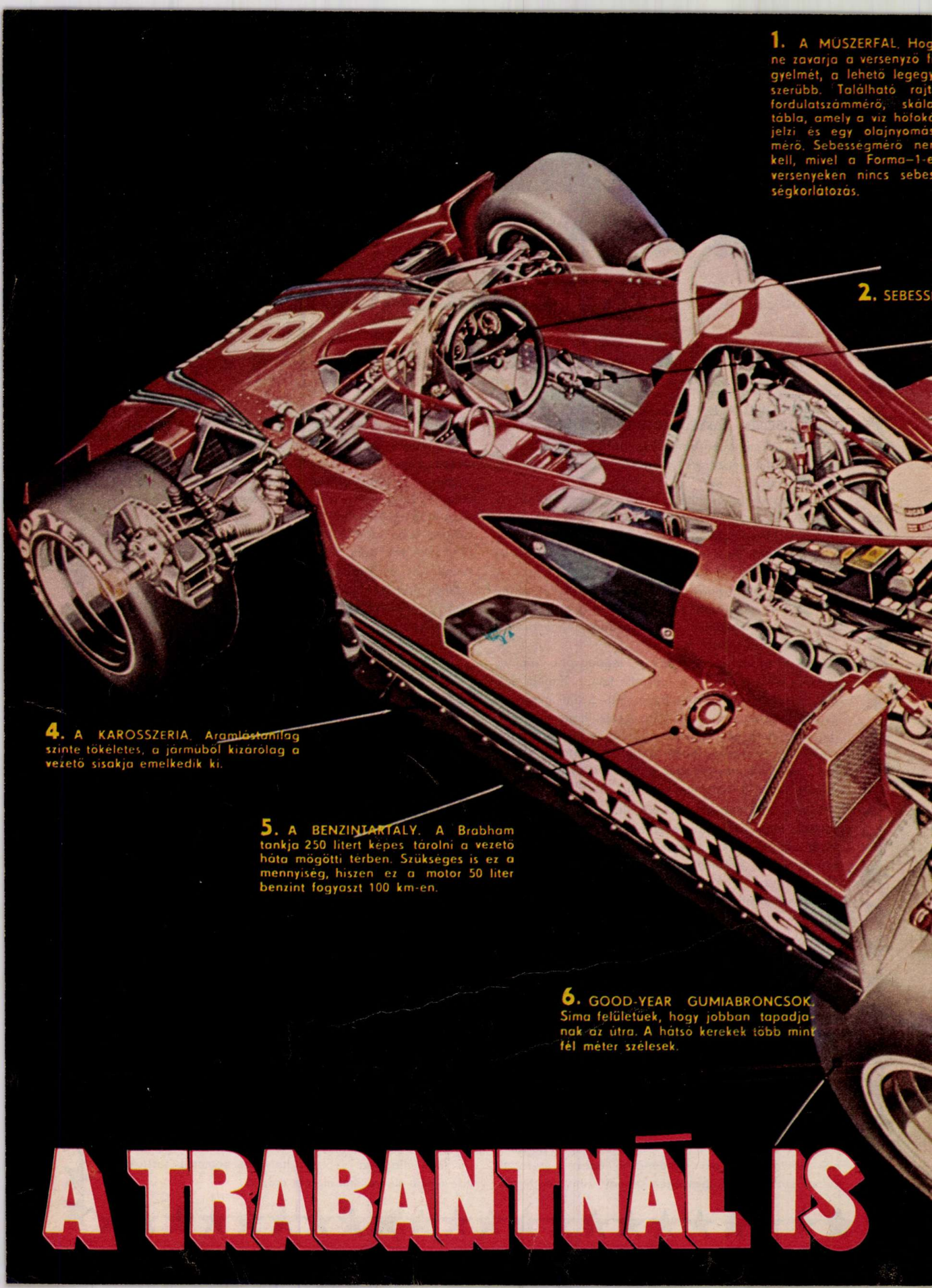

A TRABANTNÁL IS

hangfal

FEKETE CSILLAGOK

A PAJTÁS DISCO-KLUBJA

MAIZIE WILLIAMS, MARCIA BARRETT, LIZ MITCHAEL, BOBBY FARELL = BONEY M. Fekete csillagok. A sokszínű popzene képviselői: angol nevük van, angolul énekelnek, jamaicai származásúak, és az NSZK-ban élnek.

Gyorsan robbantak be a disco-zenébe 1976-ban a Daddy Cool című számukkal, majd gyors egymásutánban következtek az újabb sikerek: a New York City, a Sunny, és a chicagói gengsztertörténetre íródott Ma Baker.

Sikerük titka, hogy kitűnően elegyítik a latin-amerikai és az európai zenei elemeket, s ez a kettősség jellemzi számaik ritmusgazdag, nagyszerűen hangszerelt előadását is.

Ami a popzenében ritkaság, legnagyobb sikerük nem az első, s nem is a második lemez, hanem egy múlt nyári felvétel, a Ma Baker lett. S ami még nagyobb ritkaság: nemcsak kislemezeik, hanem az eddig megjelent két nagylemez dalai is roppant népszerűek. Olyannyira, hogy például legutóbbi, Love For Sale című nagylemezük egyik felvétele, a Belfast utólag került a kislemez sikerlista élére.

Sokáig azt rebesgették róluk, hogy csak a lemezstúdiók falai között remekelnek. Ám ezt az állítást legutóbbi koncertkörútjukon – többek között Magyarországon is – néhány másodperc alatt megcáfolták. Sikert arattak, s akik látták őket, sokáig nem felejtik el robbanékony, temperamentumos előadásmódjukat.

Mint minden sikeres énekesről, és népszerű együttesről, róluk is sokat és sokfélét meséltek. (Addig ugyan még nem „jutottak" el, hogy autóbaleset vagy repülőgép-szerencsétlenség áldozataivá váljanak, mint ahogyan az ABBA-ról is elterjedt, de rebesgették, hogy összevesztek, szétváltak, s külön utakon próbálnak újra szerencsét.)

Mindez nem igaz. Az együttes továbbra is együtt maradt, együtt dolgozik. Történetük azonban érdekes. Néhány epizódot érdemes felidézni a BONEY M alakulásáról, tagjaik életéről.

„Születésüket" egy Frank Farian nevű fiatalembernek köszönhetik, aki mindenáron énekes szeretett volna lenni, ám képességei sehogy sem segítették a világhír felé. Frank azonban kitartó ember lévén gondolt egyet, és összehívott – csak erre az egy alkalomra – néhány kitűnő énekest, egy-két tehetséges zenészt, és elkészítette új lemezét. A dal megjelent – és sikert aratott. Ennek volt köszönhető, hogy egy holland tv-társaság meg is kereste Fariant, hogy szeretné képernyőn bemutatni a Do You Wanna Bump című számot előadó együttest.

Fariannak nem volt más választása – a telefon mellé ült és kitartóan hívta jó hangú barátait, akik akkor éppen Münchenben, Frankfurtban, Hamburgban és Düsseldorfban dolgoztak. A beszélgetések létrejöttek –, s egyúttal létrejött a BONEY M is.

Bobby egy nyugat-indiai szigeten született, sokgyermekes családban. Tizenöt éves korában gondolt egyet – és Európába hajózott, munkát keresett. Mindent elvállalt, de szabad idejében discókba járt, zenét hallgatott – és énekelt. Figyelte a lemezlovasok fogásait, tanult, majd spórolt pénzéből megvette első disco-felszerelését és ő is lemezlovas lett.

Liz édesapja először Jamaicán, aztán pedig London környékén volt lelkipásztor. Liz tehát szigorú nevelést kapott – sokan mondják – viselkedésén, magatartásán a mai napig érezhető pap édesapja hatása. Hét évig a Les Humphries Singers-ben – az egyik leghíresebb énekegyüttesben – dalolt, aztán bejárta a világot, és vőlegényével zenekart alakított.

Marcia Londonban gyors- és gépírást tanult. Mindig gyűlölte a rutinmunkát, viszont táncolni, énekelni nagyon szeretett. Így hát Hamburgba utazott, szerencsét próbált – és szerencsét talált. Egy hónapra Görögországba szerződött, aztán ismét az NSZK-ban énekelt.

Maizie maneken volt. Nem is akármilyen, hiszen a sok-sok divatbemutató eredménye az lett, hogy őt választották meg szépségkirálynőnek. S mivel a maneken is színpadon él, az énekes is – gondolt egyet és megpróbálta... Énekelni kezdett. Ha lassan is, de felsorakozott a befutott énekesek közé.

A többi már – ahogy mondani szokták – ment magától. A négy tehetséges zenész és énekes berobbant a zene világába, s biztos helyüket nemcsak tartják, de újabb sikereikkel meg is erősítik.

Bemutatjuk Niki Lauda Brabham BT 45 B típusú Forma 1-es kocsiját, amellyel rajthoz állt a nagy világversenyeken

3. ALFA-ROMEO MOTOR. Tizenkét, lapjára fektetett hengerrel müködik, úrtartalma 3000 köbcentiméter. A motor tizszer nagyobb teljesitményü, mint pl. egy Renault 5-ös és képes arra, hogy 300 km/h sebességgel hajtsa a Brabham-ot és úgy gyorsuljon, mint akár a repülögép.

TOKAR.

7. A SEBESSEGVALTOHAZNAK 6 áttétele van.

8. A HATSO SZARNYLEMEZ. Segiti a jobb útfekvest, nehezebben borul ez a száguldo, de mégis könnyü gépcsoda.

KÖNNYEBB!

A TRABANTNÁL IS KÖNNYEBB!

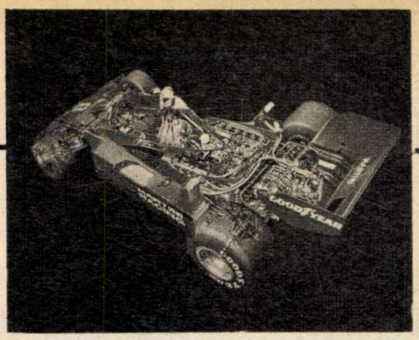

Mennyi a látnivaló! Még a pályán kívül is. Emblémák, matricák, modellek rajzai . . .

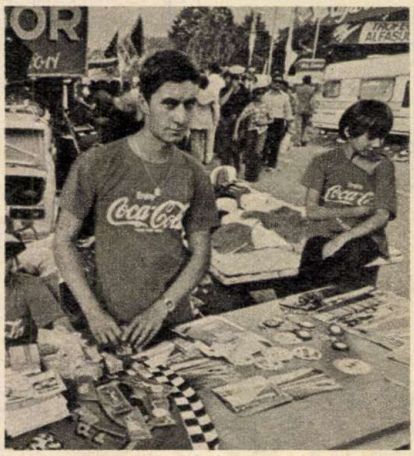

Nehéz elképzelni, pedig ez valóságos adat: a Forma—1-es autók versenyében a nemzetközi versenyszabályok szerint: az alsó súlyhatár 575 kg. Hogy mennyire fontos ekkora sebességnél a kocsi kis súlya, arra példa egy adat. A korábban használt speciális alumínium ötvözet helyett magnéziumot alkalmaztak a tervezők, s így 16 kg súlymegtakarítást értek el. Ez a súlykülönbözet elméletig 0,2 másodperc előnyt jelent körönként a versenyzőknek a Grand Prix-n.

Nyitott, egyszemélyes, maximálisan két és fél méter széles lehet a kocsi. Induláskor legfeljebb 250 liter üzemanyagot vihet magával. A motor űrtartalma nem haladhatja meg a 3 literes, turbófeltöltés esetén a másfél literes térfogatot.

A szabályzat egyéb pontjai már a vezető biztonságára vonatkoznak (tűzoltó készülék, biztonsági övek, védőruha stb.).

Ha már a versenyszabályoknál tartunk: a Forma—1-es futamaiban az első hat helyezett kap pontokat. Mégpedig 9, 6, 4, 3, 2, 1-et, vagyis a győztes 9, a hatodik 1 pontot. Az összesített pontszám alapján dől el egy-egy év világbajnoki címének a sorsa. Ebben az évben 16 Grand Prix-t rendeztek, az elsőt Argentínában, s az utolsót októberben Kanadában. Az 1978. évi világbajnokságot Mario Andretti nyerte Lotus típusú versenyautójával.

Mi történt Niki Laudával, a kétszeres világbajnokkal? — kérdezték sokan, miért nem nyert ismét?

A két világbajnoki győzelmet Ferrari kocsikkal érte el. Ez év januárjában változtatott istállót (mint a versenyparipáknál, ebben a sportágban is használatos ez a szó), s leszerződött Brabhamékhoz.

Az esélyekről Niki Lauda így vélekedett ez év februárjában: „Nem gondolok a világbajnoki címre. Megerőltetem magam, hogy jobb legyen a teljesítményem, ám a versenysportban vannak dolgok, amelyek ellen nem lehet tenni semmit."

Laudának ez a megérzése sajnos szintén valósággá vált. Szeptember 10-én az olasz GP-n ismét szegényebb lett a nemzetközi autósport egy szimpatikus versenyzővel. Ronnie Peterson, aki 1976-ban világbajnokságot nyert ezen a pályán — közvetlenül a start után szerencsétlenül járt. A monzai pályán az első háromszáz méter után felére csökken az út szélessége. Riccardo Patrese ezen a rövid szakaszon akarta megelőzni a „nagyokat". Erőszakossága emberéletet követelt. Ronnie Petersonét. Hiába rohant pillanatok alatt az égő kocsihoz James Hunt, hogy segítsen a tűzoltásban, már késő volt. A biztonsági öltözék csak 40 másodpercig véd tökéletesen. S az idő ilyenkor rohan. Csaknem olyan sebességgel, mint maguk a versenyparipák.

A temérdek baleset ellenére miért szállnak be újból, s újból a versenyzők a száguldó kocsikba? Először is a világbajnokság sok pénzzel jár. Aki életben marad, annak ez jó üzlet. Másodszor, szenvedély: az autózás. Olyan gazdag emberek, mint például Niki Lauda, aki bízvást abbahagyhatná a hajszát — nem teszi ezt. Súlyos sebesülése, összeégett arca sem tartotta és tartja vissza a versenyzéstől.

Hogy mennyire imádja az autókat? Van egy Range Rover terepjárója, Jaguar Coupéja, Alfa-Romeo GTV-je, Alfasud-Combija, Volkswagen Cabrioletje és egy öreg Bentleyje.

A japán 550-es Honda és az osztrák 250 cm^3-es cross-motorkerékpárok csupán a kikapcsolódást jelentik számára.

Repülőgépből már „csak" egy van neki. Az ötszemélyes CC—Jet, amely óránként 600 km-es sebességgel halad, talán kielégítené Lauda gyorsasági igényeit.

Ha autó lenne!

Forrai G. János

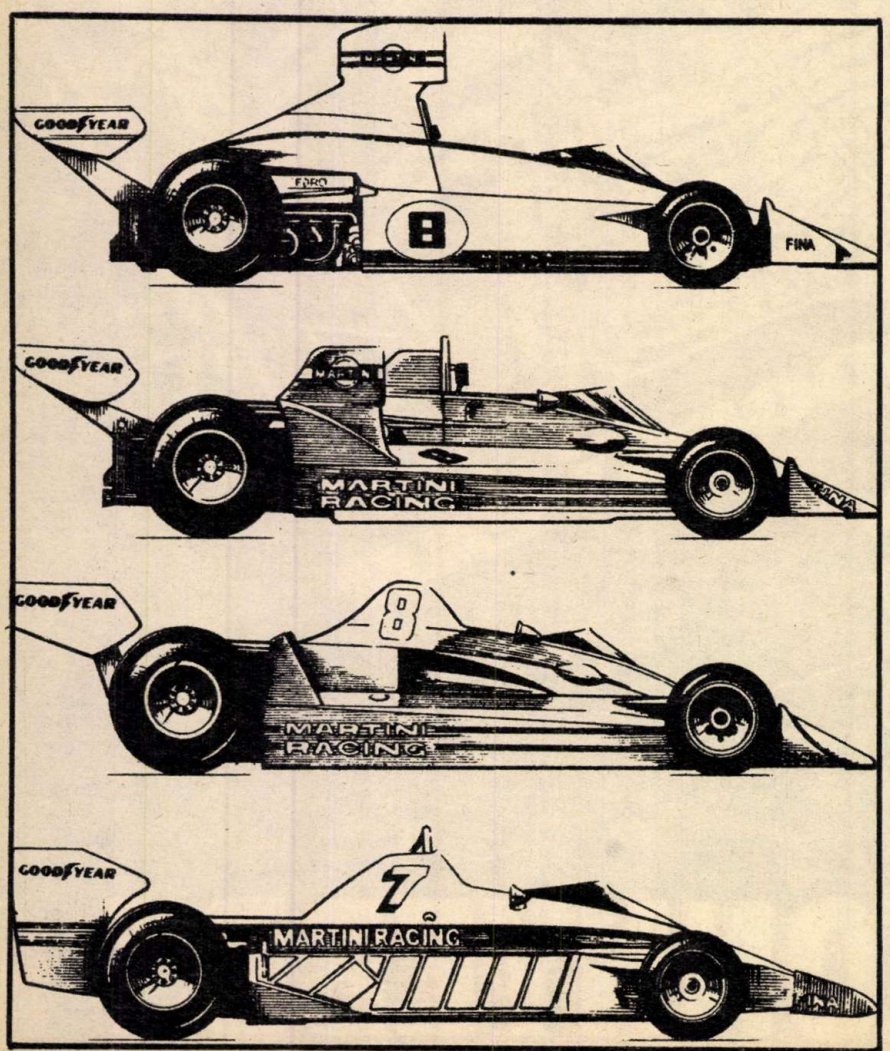

KÜLDD EL A BARÁTODNAK!

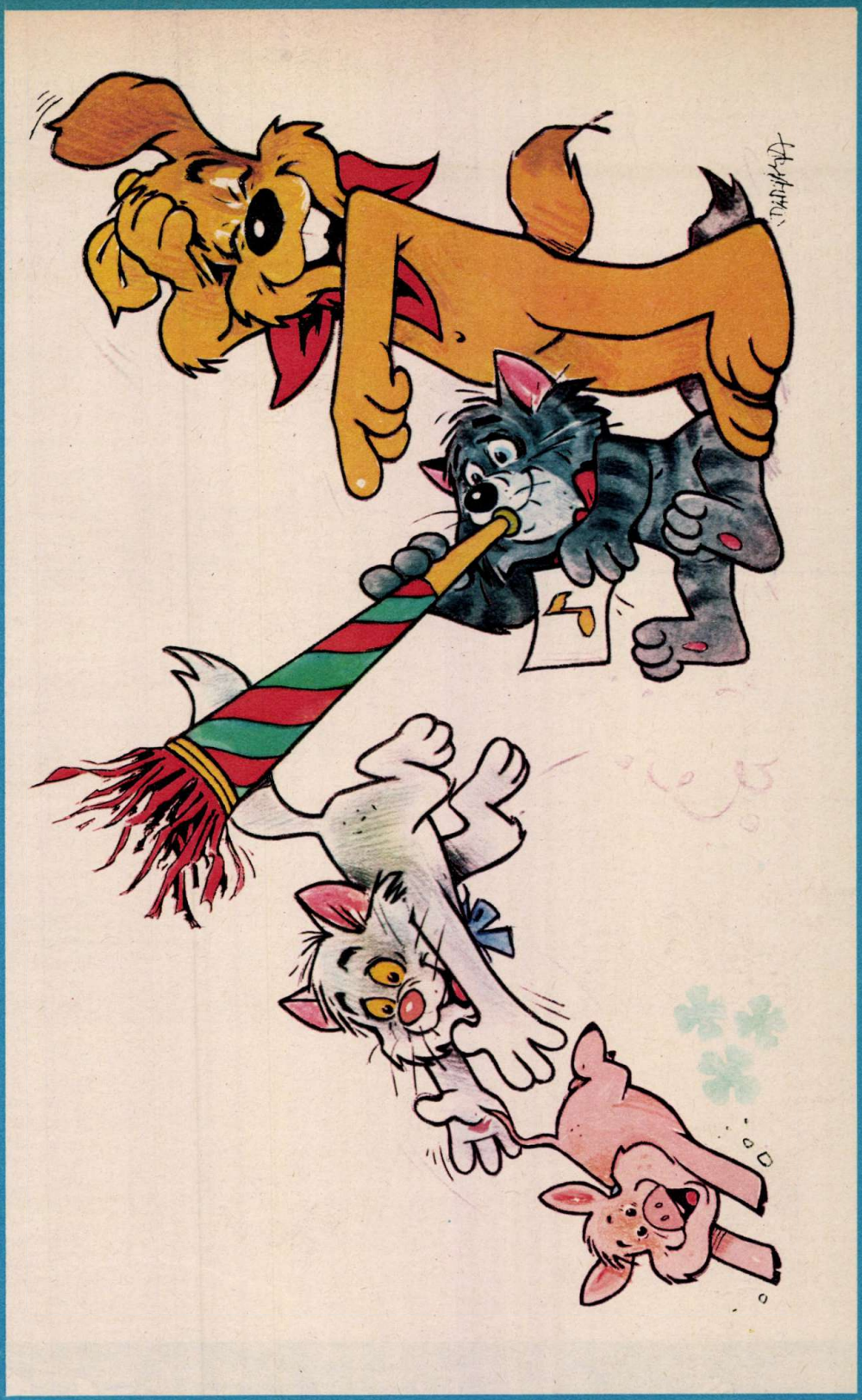

Az a tény, hogy az ember hosszabb-rövidebb szakaszokra bontotta az időt, sok-sok egyéb hasznos vonatkozása mellett azért is bizonyult páratlan ötletnek, mert módot nyújt a múlt értékelésére, és egy kis tervezgetésre a jövőt illetően. Ebből a szempontból az esztendő vége különösen alkalmas időpont az efféle tevékenységre.

Most, amikor a naptár utolsó lapjait tépdessük, talán többet gondolunk barátainkra is, üdvözlőlapok milliói hozzák, viszik minden földi jót kívánó sorainkat. Rajzunk is egyike lesz ezeknek az üdvözlőlapoknak, ha kivágod, a hátsó, üres oldalra felírod mindazt, amit barátodnak kívánsz az új esztendőre, majd összehajtva borítékba teszed. Csak egyet ne felejts, miközben az üdvözletedet írod: ahhoz, hogy jókívánságaid valóra váljanak, te is nagymértékben hozzájárulhatsz!...

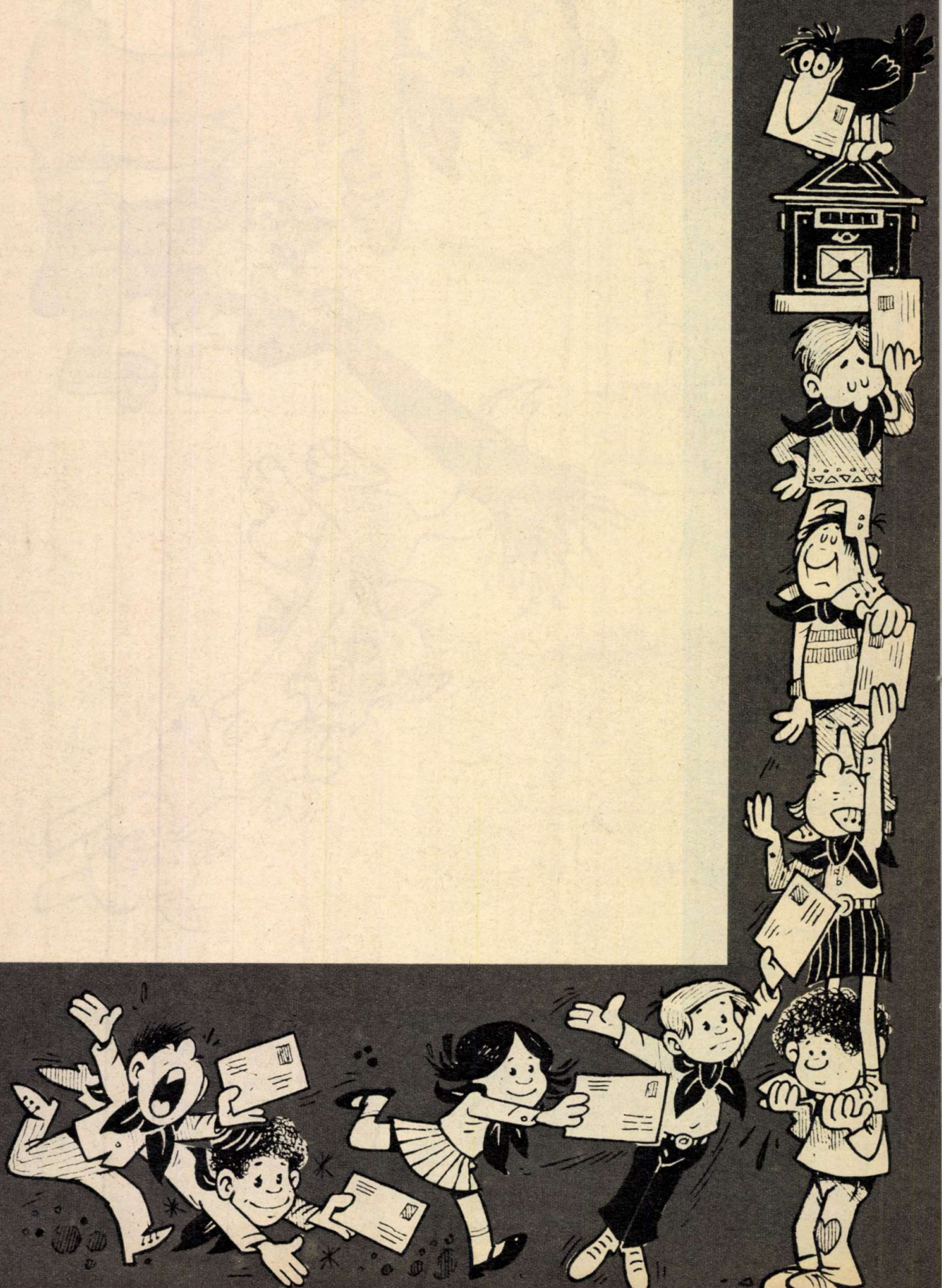

NAPSZÍNŰ ÉRMEK

Egy parádés sorozat folytatódik! Magyar Zoltán a francia Strasbourgban a tornász VB legmagabiztosabb győzelmét aratta, és továbbra is ő maradt a világ legjobb „lovasa"!

Maga a tárgy meglehetősen egyszerű. Kerek, nyakba akasztható fémötvözet. Csakhogy átkozottul nehéz hozzájutni! Évek gyötrelmes edzésmunkája, szorgalom, kitartás, tehetség kell hozzá, és mindezek után parázs versenyeken le kell győzni a hasonlóan szorgalmas, kitartó és tehetséges ellenfeleket.

Megéri . . . ? Feltétlenül, mert színe mint a Napé, fénye és melege pedig nemcsak tulajdonosát, hanem a szurkolók millióit is boldoggá teszi . . .

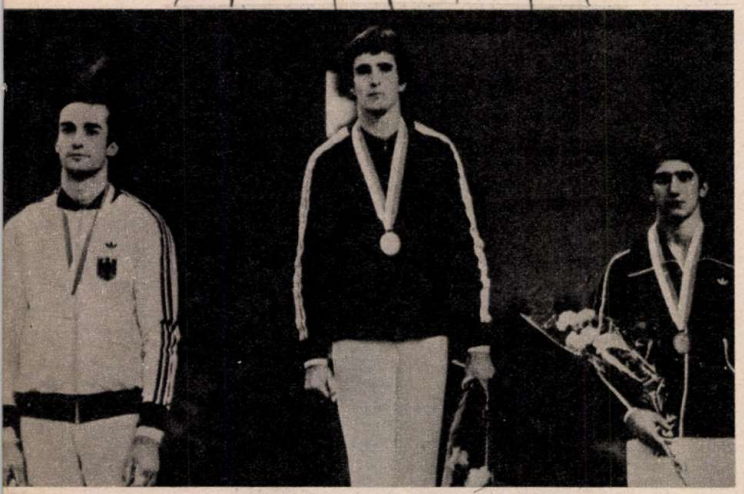

Már-már úgy tűnt, hogy a magyar vívósport látványos kudarcával ér véget Hamburgban a világbajnokság. Férfi és női tőr . . . semmi. Egyéni versenyek . . . semmi. Aztán következett az utolsó két csapatdöntő — a kardozóké, meg a párbajtőrözőké — és néhány pillanatra Hamburg lett a világ legszebb városa.

Mindkét döntőben a szovjet csapatot győztük le, és mindkét esetben — találataránnyal! A kardcsapat-döntő utolsó csörtéjében Nébald Györgynek legalább 5:3-ra kellett nyernie Nikisin ellen, 5:2-re győzött! . . . A párbajtőrvívó Kolczonay Ernőtől egyetlen találatot várt a magyar tábor, ennyi már elegendő lett volna a végső sikerhez. Igen ám, de ellenfele már 3:0-ra vezet . . . És akkor — géphiba. Idegtépő percek . . . De most . . . megvan! Megvan!! . . . Egy gyors kizárószúrás, és világbajnok a magyar párbajtőrcsapat is!

NAPSZÍNŰ ÉRMEK

Az asztaliteniszezők Európa-bajnokságán hét aranyérmet osztanak ki. Mármost ha ebből a hétből ötöt egyetlen ország versenyzői szereznek, akkor teljes joggal könyvelik el diadalként ezt az eredményt.

Nos, Duisburgban akadt ilyen ország. Megnyertük a férfi és női csapatversenyt, a férfi és női egyéni versenyt Gergely Gábor és Magos Judit révén, és Gergely Gábor első lett — a csehszlovák Orlowski oldalán — a férfi párosok versenyében is.

A női egyénit Magos Judit a selejtező ágról indulva nyerte, mert a ranglista bizottság az EB előtt — ki tudja miért? — úgy döntött, hogy a világ egyik legjobb asztaliteniszezőjének selejtezőt kell játszania. Hááát... bemelegítésnek nem volt rossz!

Férfi egyesben már a döntő előtt eldőlt, hogy magyar siker születik, mert az asztal egyik végén Gergely, a másik végén Jónyer állt. Ilyesmire sem volt példa kerek 20 éve...!

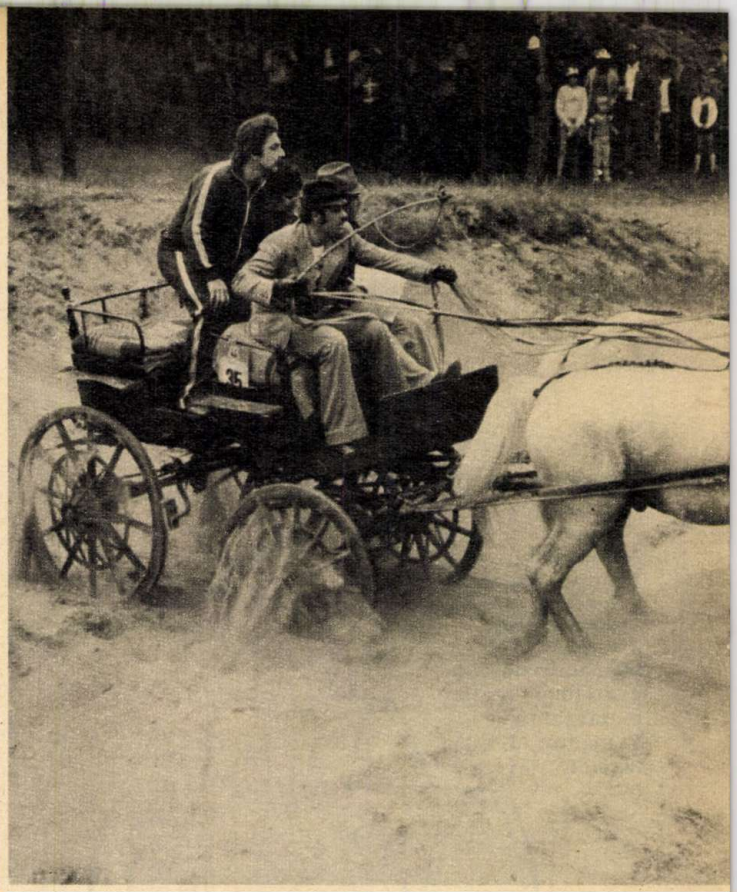

Tíz ember közül kilenc csak legyint: fogathajtó világbajnokság? No hisz!... Felülsz a bakra és kocsikázol. Óriási! Hogy ennél azért egy picit bonyolultabb az ügy, azt láthattuk a nyáron Kecskeméten, vagy a tv előtt ülve.

Csak egy példa, ami tulajdonképpen versenyen kívül történt már: az akadálypálya utolsó szakaszát látványos vágtával hagyták el a fogatok. A versenyzők felszabadultan nekieresztik lovaikat, vége, jöhet egy kis önfeledt száguldás.

Így tett Bárdos György is. Elkiáltotta magát, és a paripák „direktben" dübörögtek a kijárat felé. De mi ez?... A kijárat után sem csökken a fogat sebessége... jóságos ég! Meg lehet ezt a száguldást állítani valaha is...? Még egy pillanat, és a lovak a tömegbe gázolnak...

Bárdos semmi látványos, vagy netán kétségbeesett mozdulatot nem tett. Mindössze pisszentett egyet, és a fogat már állt is, mint a cövek. Hát igen... Bárdos György a fogathajtás világbajnoka. Egyéniben is, csapatban is.

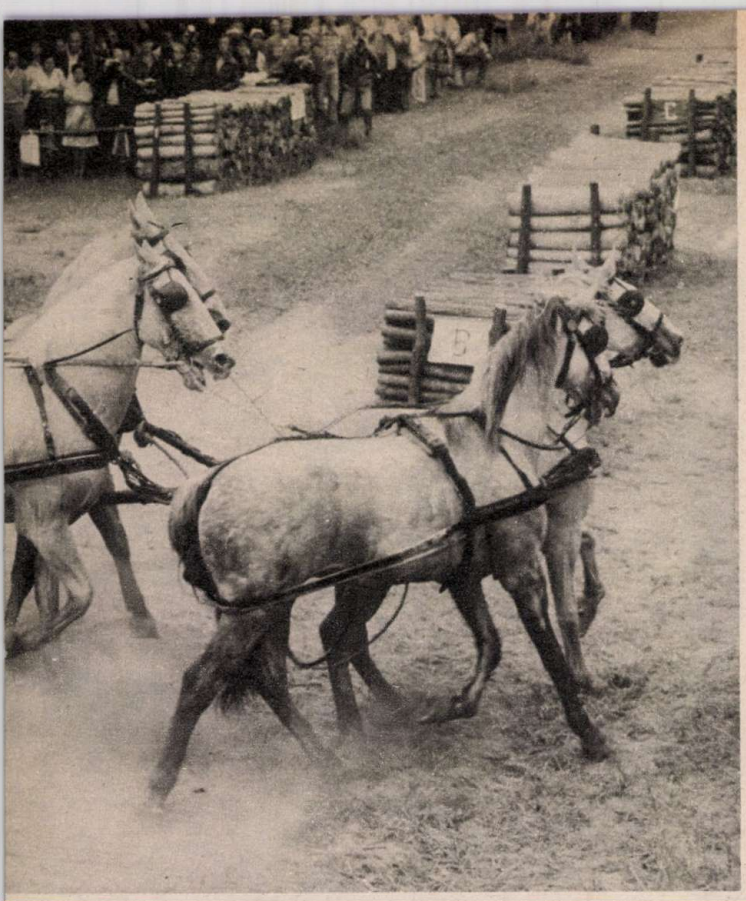

Hát ilyen még nem volt!

Jó, való igaz, hogy pontosan 50 évvel ezelőtt megnyertük a legjobb sakkcsapatok világversenyét... de az mégsem volt az igazi.

Egyrészt alig 20 ország indította akkoriban versenyzőit, másrészt — és ez talán még fontosabb! — azon a küzdelemsorozaton nem vettek részt a már akkor is kiemelkedő képességű szovjet sakkozók.

1952 óta azonban részt vesznek, és azóta minden alkalommal meg is nyerték a sakkozók olimpiáját. Most nem nyerték meg. Pedig két volt világbajnok — Szpasszkij és Petroszjan — erősítette csapatukat. Nem nyerték meg, mert a magyar együttes — Portisch, Ribli, Sax, Csom — valami egészen káprázatos teljesítménnyel megelőzte verhetetlennek vélt versenyzőiket. A káprázatos teljesítmény legjobban a számok fejezik ki: a magyar sakkozók 56 játszmából mindössze hármat (!) veszítettek el!...

A mesékben a hármas a bűvös szám, Belgrádban — úgy tűnik — a négyes. Kajak-kenu válogatottunk négy évvel ezelőtt négy aranyérmet nyert a jugoszláv fővárosban rendezett világbajnokságon.

Az idén ugyanott — ugyanannyit.

Első lett a Foltán—Vaskuti kenupáros 500 méteren, a Budai—Frey páros 1000 méteren, a Budai—Vaskuti páros 10 000 méteren, és persze a Szabó—Bakó páros a kajakozók 10 000 méteres versenyében.

Ez utóbbi siker különösen az őrülettel határos módon született: 9999 méternél még a francia kettős haladt az élen! A magyar páros tulajdonképpen egyetlen pillanatig tartózkodott az első helyen. A tízezredik méteren. Éppen akkor, amikor kellett...

Ki a kormányra, ki a testére húzta fel a mókás mezt. Természetesen ez a verseny szempontjából nem jelentett semmit. Ettől ugyanúgy lehetett veszteni is

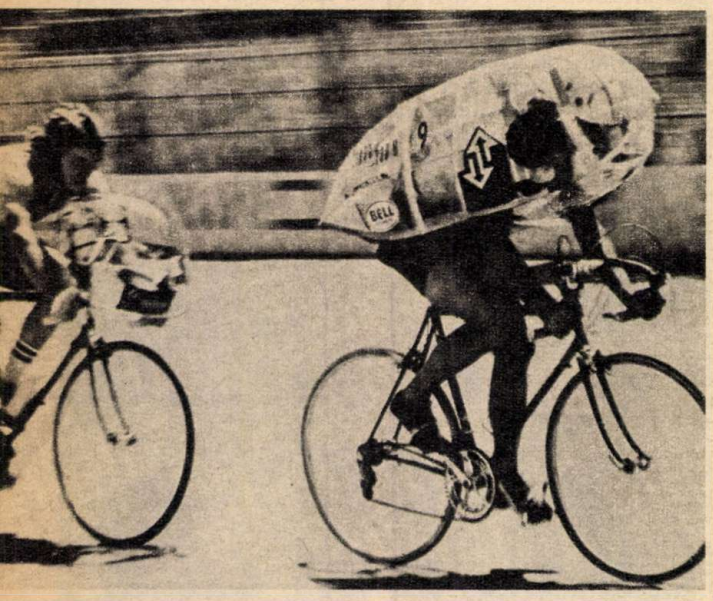

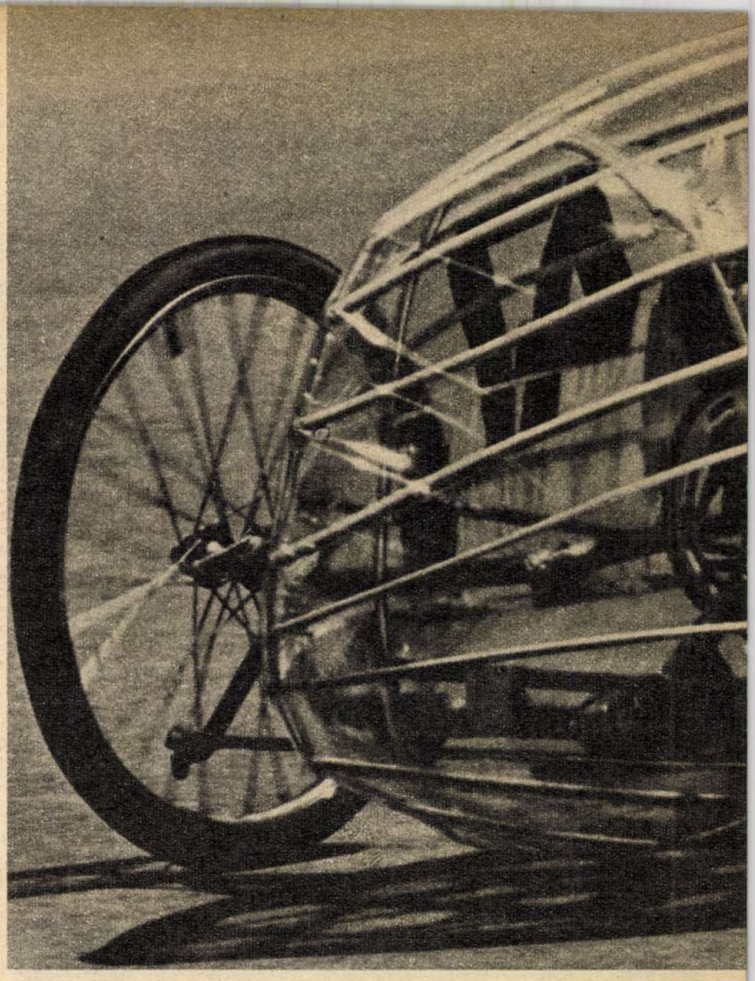

ÁLRUHÁS PEDÁLOSOK

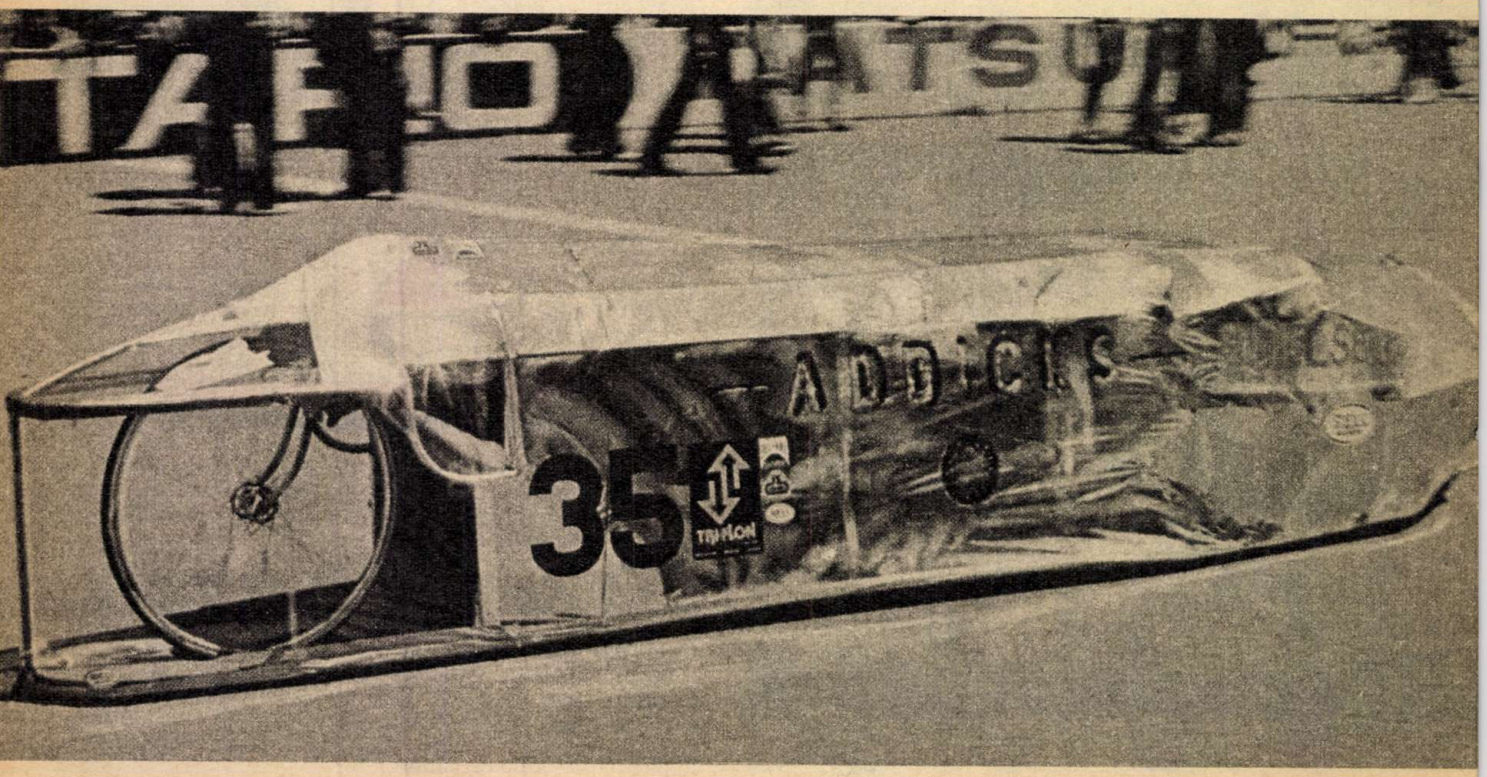

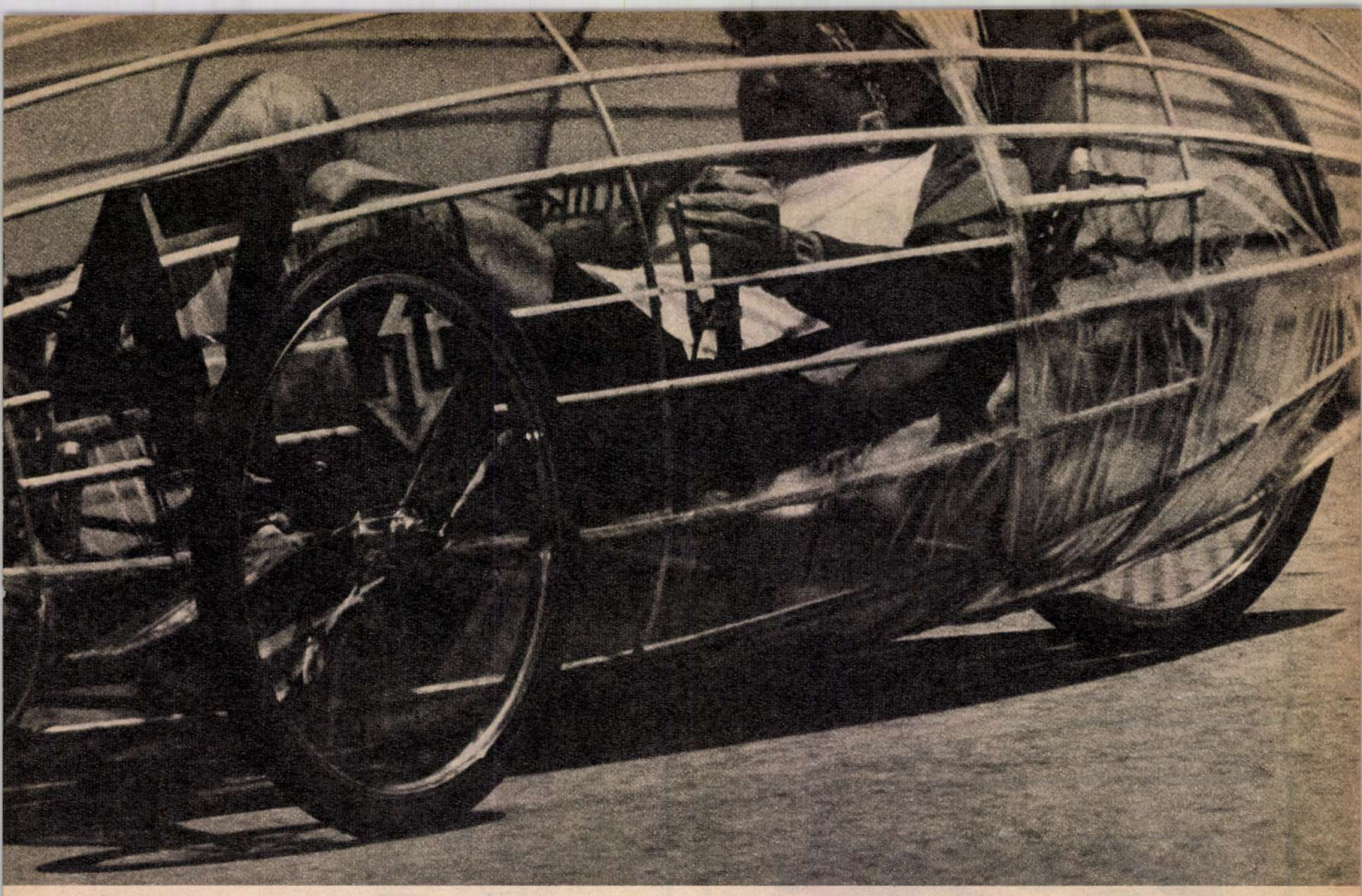

A győzelmet a három keréken guruló, egyszemélyes, „fekvő" bicaj bajnoka szerezte meg

Pedálozó gépeknek nevezik azokat a hivatásos kerékpárosokat, akik testüket, gépüket összetörve, tüdejüket nem kímélve, mint egy automata úgy teszik meg a kilométerek ezreit. Mindezt azért, hogy újabb világrekordot, még több pénzt keressenek.

Ezek a képek azonban másról számolnak be. Arról, amikor a bajnokok „álruhában", azaz pvc-zacskóban versenyeztek – természetesen most is pénzért.

Az egyik kaliforniai autógyár féltve őrzött próbapályáján tartott különleges verseny feltétele az volt, hogy valamilyen burkolatot kellett a kerékpárra húzni. Amint látjátok, akadt itt elég különlegesség. Néhány versenyző speciális géppel – ami a versenyeknél egyébként tilos – nevezett be. Például a meghajtólánc nem vízszintesen, hanem függőlegesen helyezkedett el a vázban. Persze, ezen akkor nem csodálkozik senki, ha hozzátesszük, hogy ezek a fiúk fekve tekerték a pedált.

F. G. J.

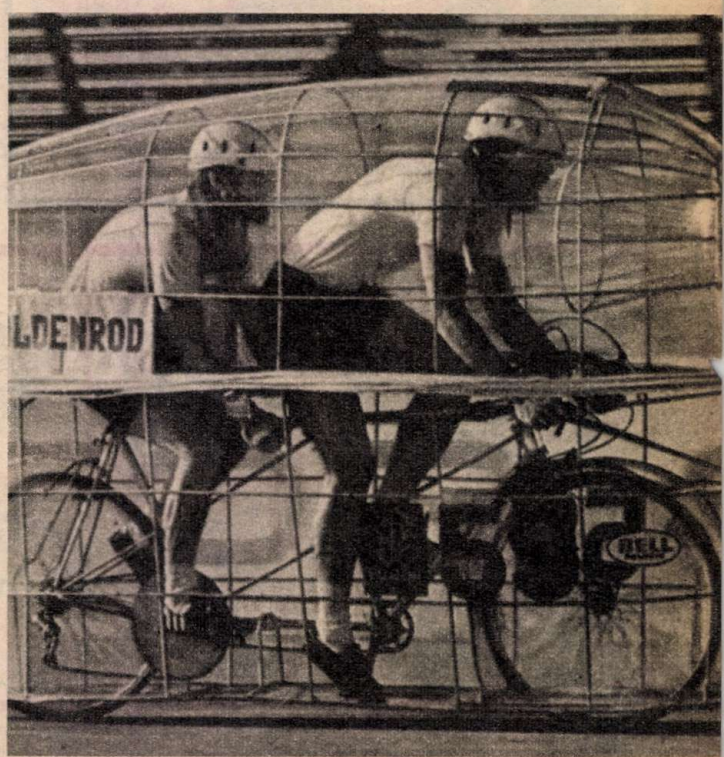

A „35"-ös számot viselő páros titokzatosságát megőrizte a tökéletes kerékpár-lepel. Még azt sem tudtuk eldönteni, hogy két vagy három keréken gördültek?

A kétüléses kerékpárosok mérkőzésén láthattuk ezt a fura burkolatot. Áramvonal és bukósisak jellemzi, no meg a hirdetés

TÖPRENGŐ

MINI MATEK

Egy város úttörőinek két focicsapata mérkőzött egymással. A nézők 9282-en voltak és természetesen nem egy csapatnak szurkoltak. Így 49 drukker jutott az egyik és 42 a másik csapatnak. Ha ez az arány igaz, akkor hány szurkolója volt külön-külön a két csapatnak összesen?

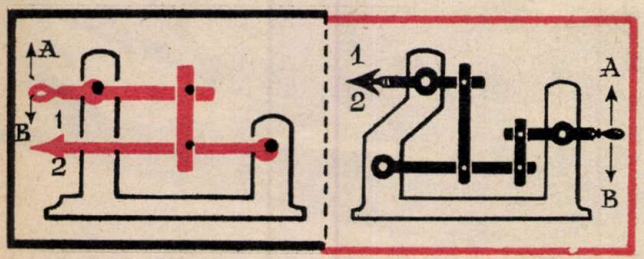

FÖL, VAGY LE? Az A és a B irányba elmozdított karok merre fordítják el a piros és a fekete mezőben lévő nyílhegyeket?

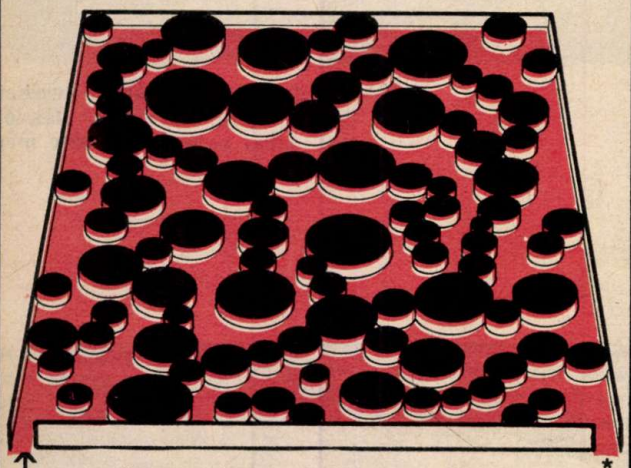

A NYÍLLAL jelzett bejárattól elindulva eljuthatsz a csillaggal jelzett kijárathoz.

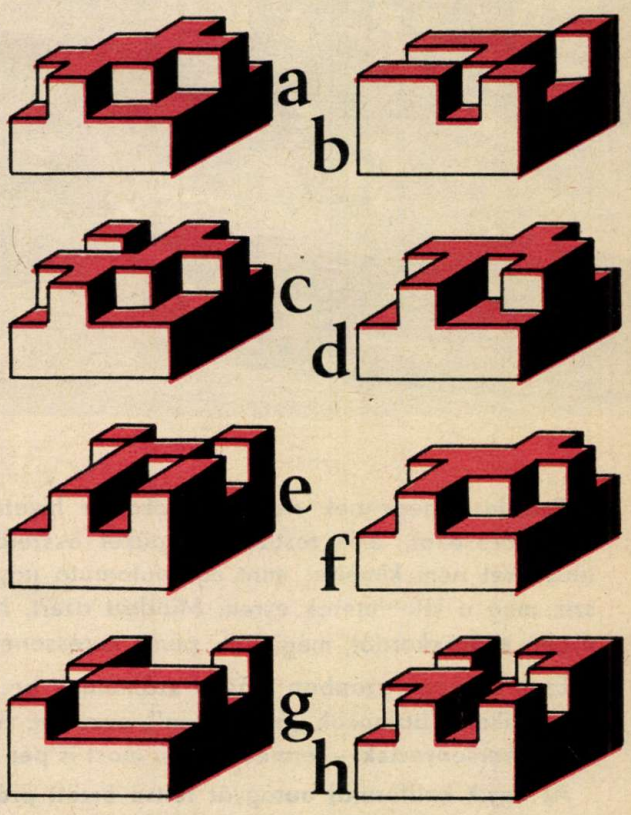

A NYOLC MÉRTANI TEST közül kettő teljesen egyforma, kettő pedig összeilleszthető. Melyek ezek?

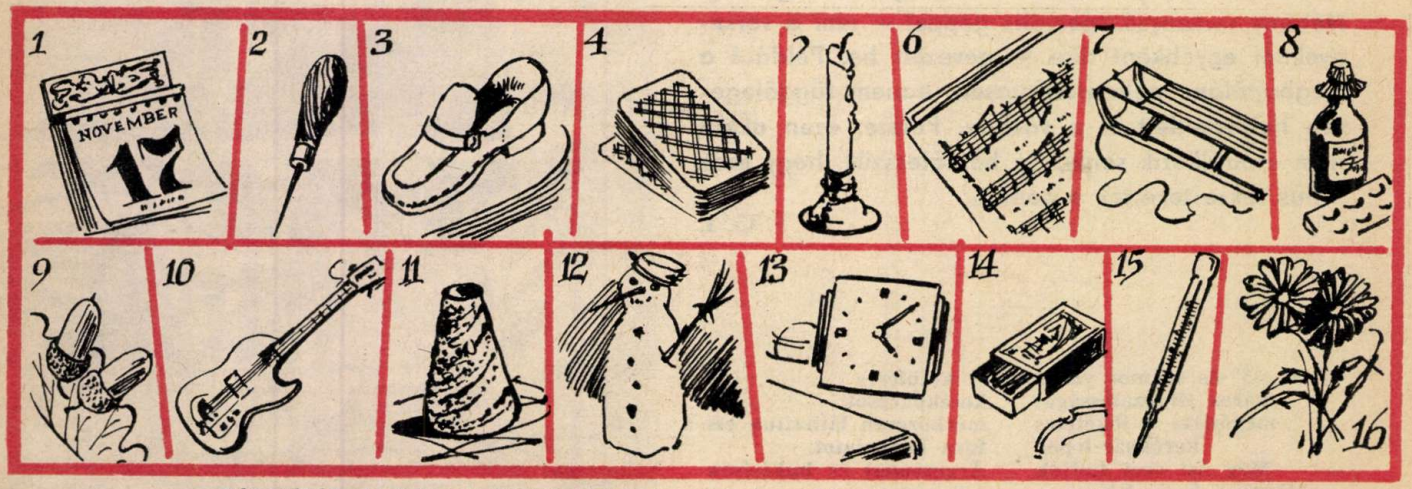

PÁROSÍTÁS. A címben a feladat, vagyis meg kell keresned egy-egy rajznak a párját, azt, amelyikkel összefüggésbe hozható. Megfejtésül a számpárokat kell beküldened.

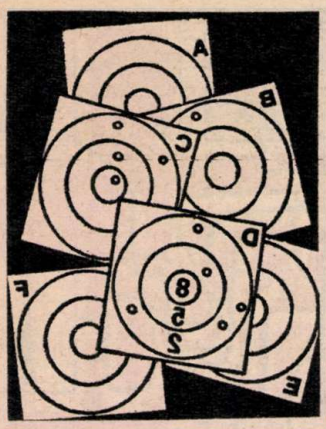

A HAT LŐLAPRA tíz lövést adtak le. Ebben a fura helyzetben levő céltáblákon végül is milyen találatokat értek el a versenyzők?

BETŰREJTVÉNYEK

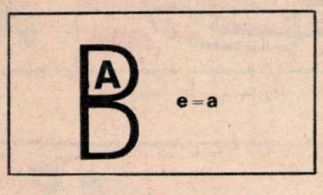

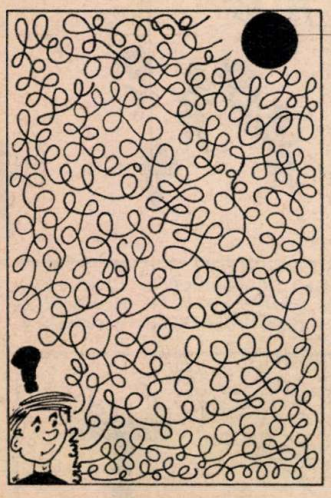

AZ ÖT ÚT közül melyik vezet a labdához?

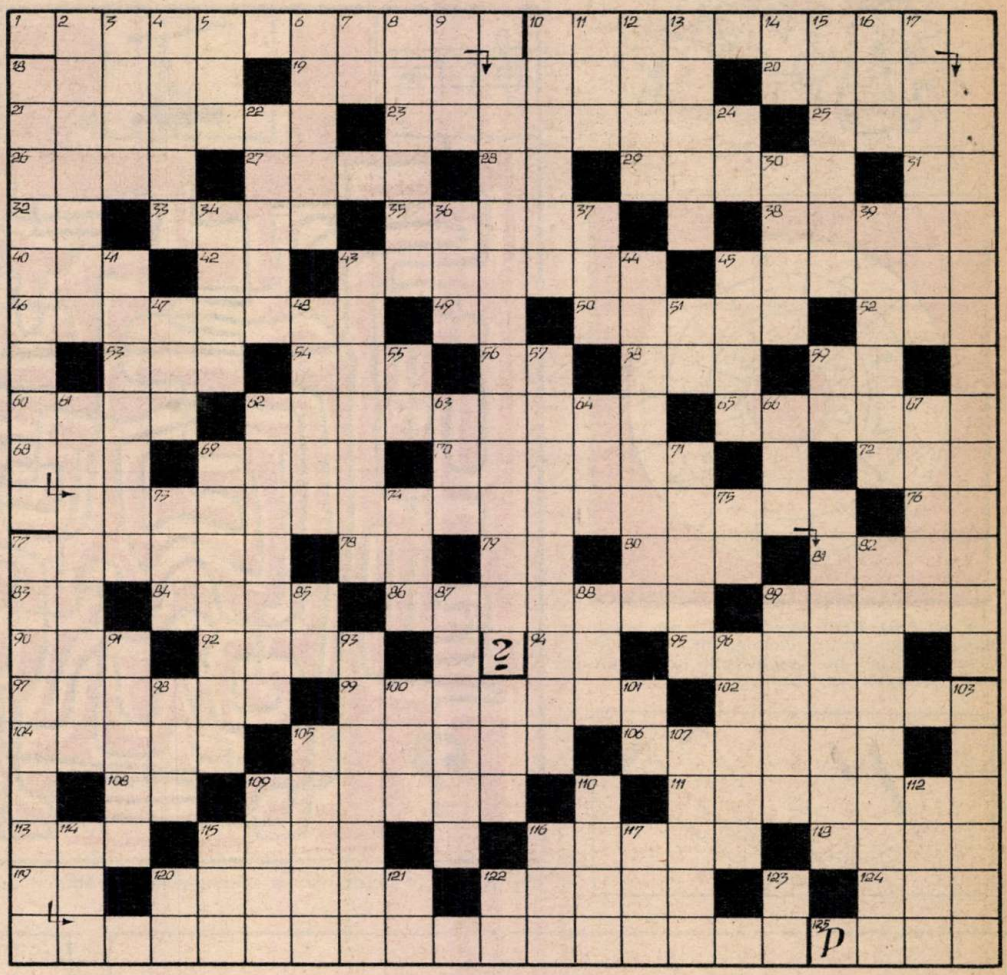

KÖLTŐK A TÉLRŐL

Petőfi, József Attila és Babits Mihály téli témájú verseiből idézünk.

VIZSZINTES: 1. A Petőfi idézet első része (zárt betűk: H, O, S.) 10. A Petőfi-idézet második része (zárt betűk: T, S, Z, N). 18. Gyümölcskocsonya. 19. Egy másik helyre vitet. 20. Riadó. 21. Nincs közlekedési területe. 23. Valaminek az elkövetését nem vallják be. 25. Olcsó húsnak hig a ... 26. Csehszlovák táncdalénekes (Karel). 27. Szőlő támasz. 28. Egymást követő betűk. 29. Sor. 31. Tyúklak. 32. Arany franciául (OR). 33. Perekben döntő lehet vallomása. 35. Jegyzék vásárolt áruról. 38. Álmos fejedelem anyja. 40. Létra része. 42. Morzejel. 43. Tábornagy. 45. Így „beszél" a kismadár. 46. Bizonyos mennyiségű irat (két szó). 49. Idegen kötőszó. 50. Megszabadul valakitől. 52. Olasz, luxemburgi és svéd autók betűjele. 53. Szarvasfajta. 54. Forrásban van! 56. Egyforma betűk. 58. Adnak neki. 59. A tett rugója. 60. Ilyen ízű a cukor. 62. Villanyjelzővel a kapuhoz hívat. 65. Meg ..., kényszerűségből valamibe belenyugvó. 68. Az arcon jelentkezik (ford.). 69. Hegygerincen mély bevágódás, amelyen út vezet át. 70. Régi omladék. 72. Sérülés. 76. A tetejére. 77. Határozószó. 78. Rangjelzés. 79. Szovjet repülőgép típus betűjele. 80. Mindennek van. 81. Kiskutya. 83. Ételízesítő. 84. Izgatott. 86. Keret nélküli, félszemre való szemüveg. 89. Színmű. 90. A rabság egyik jelképe. 92. Mélyen a földbe túr. 94. Ezen a napon. 95. „Ki áll ... a szirttetőn". 97. Nagy, fehér magyar házőrző. 99. Sokáig elhúzódó kellemetlen eljárás, gyötrelem. 102. Vályúk. 104. „A" takarmánytároló. 105. Ritka férfinév. 106. Hús és köret mellé tálalják. 108. Kettőzve cukorkaféle. 109. Nem kérek ... 111. Vita, görögből átvett szóval. 113. Egyforma számok. 115. Írószerszám. 116. Idő előtti. 118. Angol főnemesi cím. 119. Az argon vegyjele. 120. Jóalakú. 122. Fejfedő. 124. Állatkert, idegen nyelven. 125. Világhírű francia énekesnő (Lily).

FÜGGŐLEGES: 2. Büntet, dorgál. 3. A SZU egyik tagállamából való. 4. Névutó. 5. Tanár, tudós (Mátyás 1684—1749). 6. Magyar származású osztrák költő (Nikolaus). 7. Ötszázötven, római számmal. 8. Buta. 9. Gaz kevert betűi. 10. Női név. 11. Zavaros dal! 12. Szorító. 13. Restell. 14. SA. 15. ... áruház, magyar film volt. 16. GAE. 17. Gyógyít, rendbehoz. **18. József Attila versidézete (zárt betűk: H, F, T).** 22. Lövedékek. 24. Dísz (ford.). 30. Emelt hang a zenében. 34. Eszme, névelővel. 36. Luxemburgi, román és spanyol autók betűjele. 37. KLL. 39. Elbeszélő költemények írója. 41. Csattogó, forgatható nyeleseszköz. 43. Zord külsejű. 44. Irodalmi és tudományos kéziratokat bírál. 45. Tengeri ragadozó. 47. Keskeny hézag. 48. Hármasfogat az ókori Rómában 51. Heverdahl két hajójának neve. 55. Földet túr. 57. Okleveles mezőgazdász. 59. Oxigén és kálium vegyjele. 61. Párbeszéd. 62. Egy bizonyos módon sürgönyt küld. 63. EVJ. 64. Spanyol, román és luxemburgi autók betűjele. 66. Vágat a dinnyén. 67. Földbe ásott nagyobb gödör. 69. A hátul levő. 71. Női név. 73. Kötőde egynemű betűi. 74. Város az NSZK-ban. 75. Türelmetlen szócska. **77. Babits Mihály versidézete (zárt betűk: H, D, L, D, H).** 82. Az a személy, aki aláírásával jelzi, hogy valamely iratot elolvasott. 85. Morzejel. 87. Megbántódó. 88. Testrész. 89. Fizet, díjaz. 91. Értesítő levél pénz átutalásáról. 93. Író, újságíró, a nyilasokkal szembeni tűzharcban csett el (Béla). 96. Hires Vénusz szobor jelzője. 98. Keleti férfinév. 100. OLÖ. 101. A kas nagyobbik fele! 103. Bőséges. 105. Textilanyag. 107. Az egyik szülő, névelővel. 109. Svéd csodaúszó volt (Arne). 110. Becézett Zoltán. 112. Ceruza. 114. Van, amelyik zenél is. 115. TOE. 116. Kosár. 117. Tesz. 120. Film végek! 121. Tiltószó. 122. Kicsinyítő képző. 123. Állóvíz.

TÖPRENGŐ

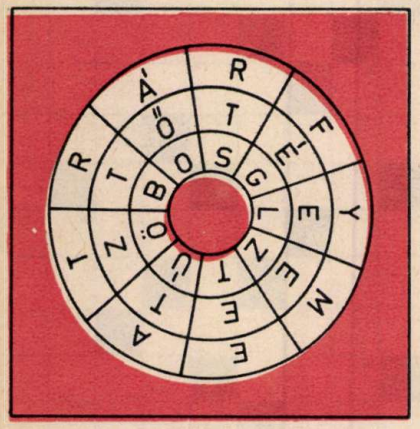

A KÜLSŐ KÖR egyik betűjéről befelé haladva az úttörő élet egyik törvényét olvashatod el, ha valamelyik kört valamely irányba egy betűvel elfordítod.

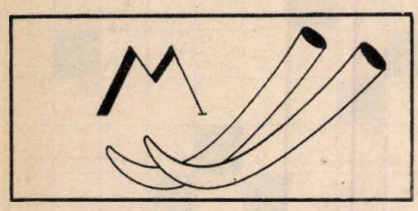

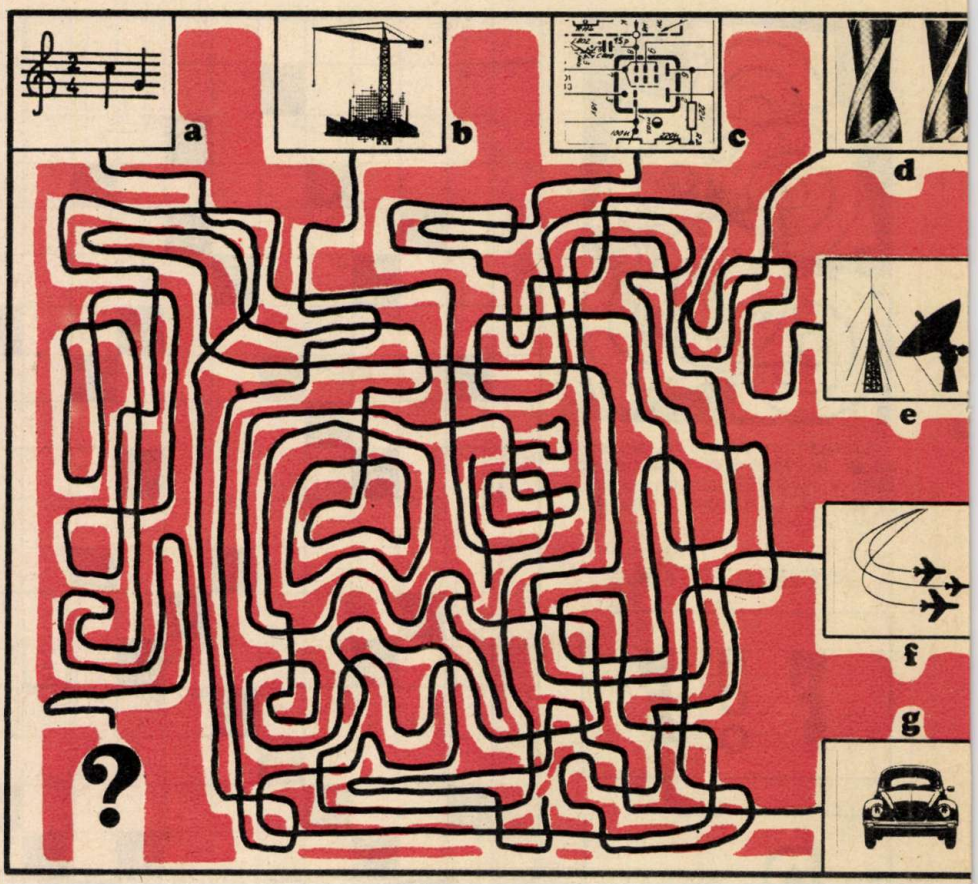

INDULJ EL a kérdőjeltől a fekete vonalon! Milyen szakma jeléhez jutsz el?

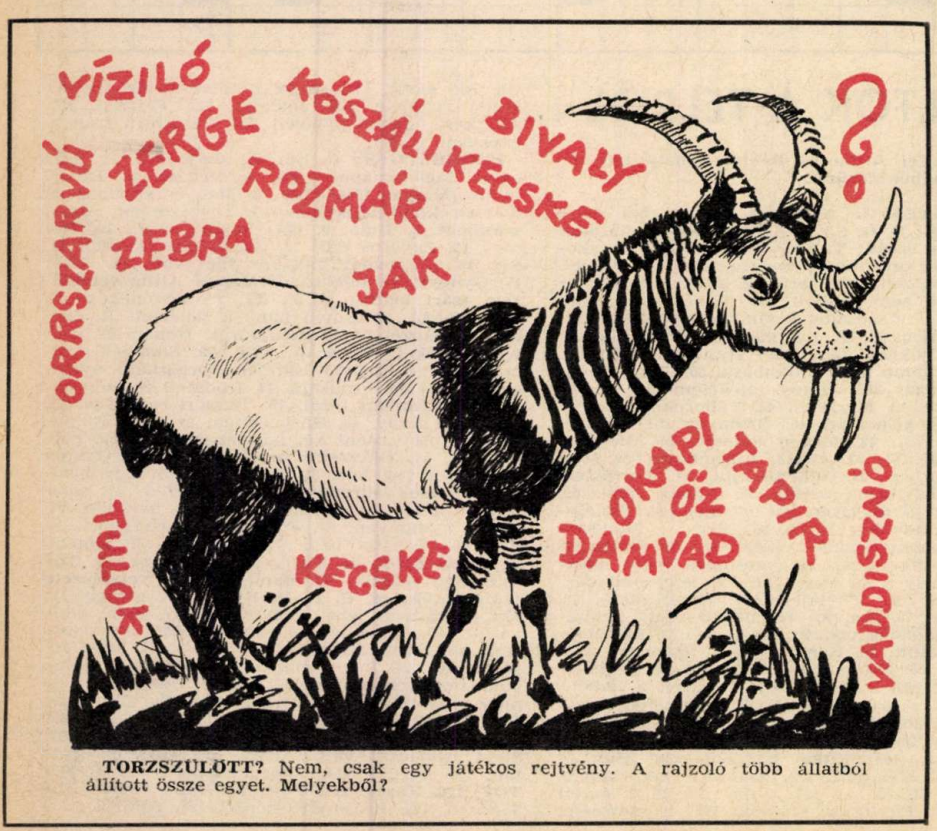

TORZSZÜLÖTT? Nem, csak egy játékos rejtvény. A rajzoló több állatból állított össze egyet. Melyekből?

HÚZZ KÉT VONALAT a rajzra úgy, hogy négy részt határolj be. Két lány és két virág legyen minden egyes mezőben!

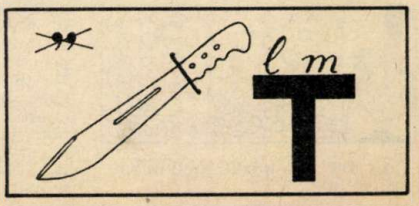

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: 1979. január 5.

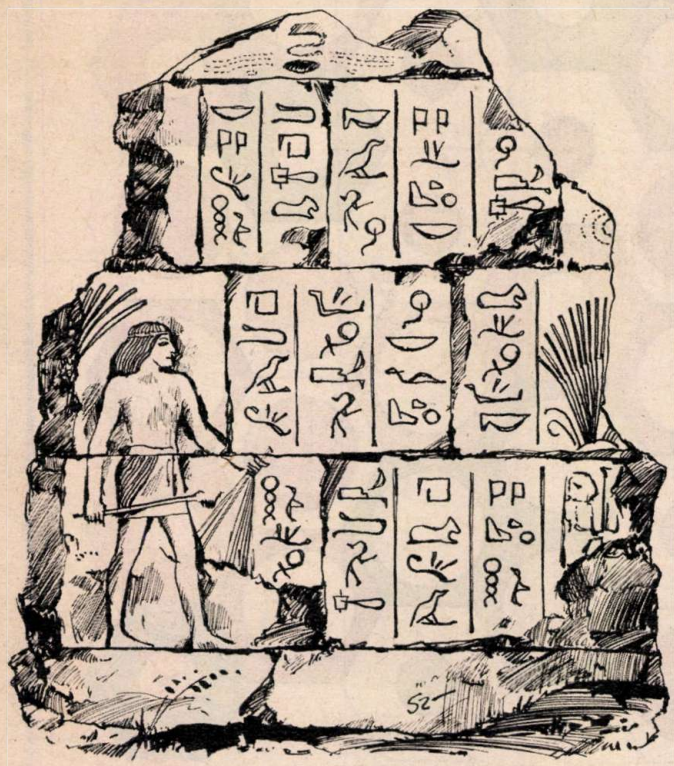

HIEROGLIFA. A régi egyiptomiak képírásának a neve hieroglifa. Rejtvényrajzolónk egyedülálló „leletet" nyújt át nektek; minden képjelből három darab található — kivéve egy néhányat. Állapítsátok meg, hány olyan képjel van, amelyik nem háromszor fordul elő.

MA MÁR CSAK néhány példány található ebből az autótípusból hazánkban. A katonai díszszemlék egyik „szereplője" volt. Milyen gyártmányú?

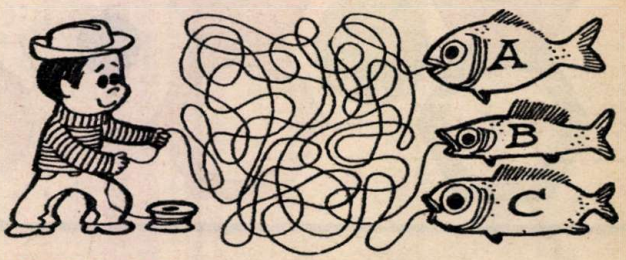

MELYIK HALAT fogta ki a kis horgász?

ÖRÜLNEK AZ ŐSEMBEREK, hiszen társuknak sikerült tüzet csiholnia. A figurák és árnyképeik között hány eltérés tapasztalható?

ÖTVENÉVES A MICKEY-EGÉR — a kedvelt Walt Disney-figura. Nyolc társa köszönti születésnapján egértortával, azaz sajttal. A rajzon látható figurák közül melyik a „testvére"?

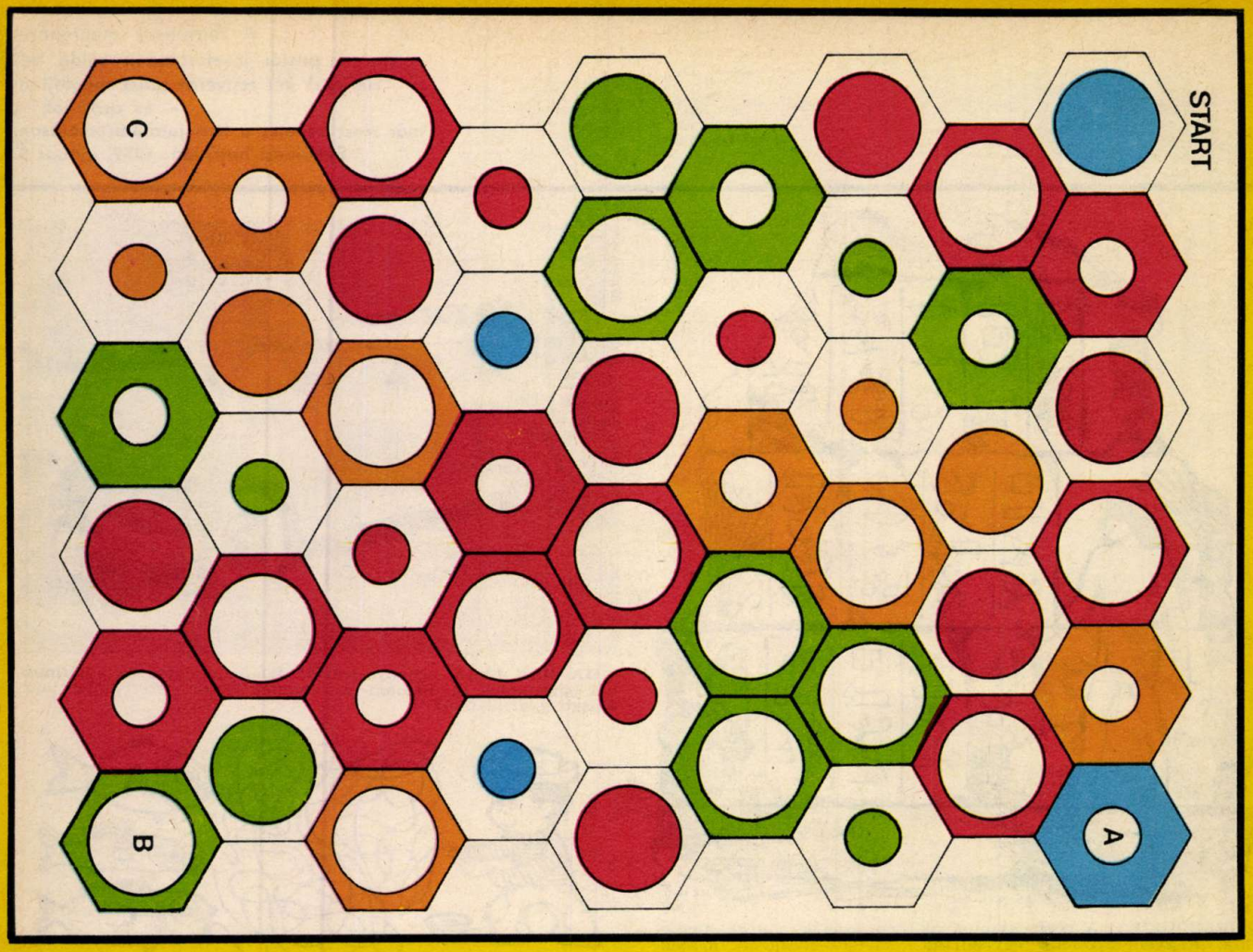

UNALOMŰZŐ

A SZÍNES MÉHKAPTÁRBAN jól látható út rejtőzik. Ha a szabályoknak megfelelően haladsz, akkor kiderül, hogy hol az út vége: az A, B vagy a C pontnál. Mindig csak a szomszédos sejtbe léphetsz. A közlekedési szabály: a körök nagysága, vagy a színek egyezősége alapján léphetsz előre. Ezeket felváltva is választhatod.

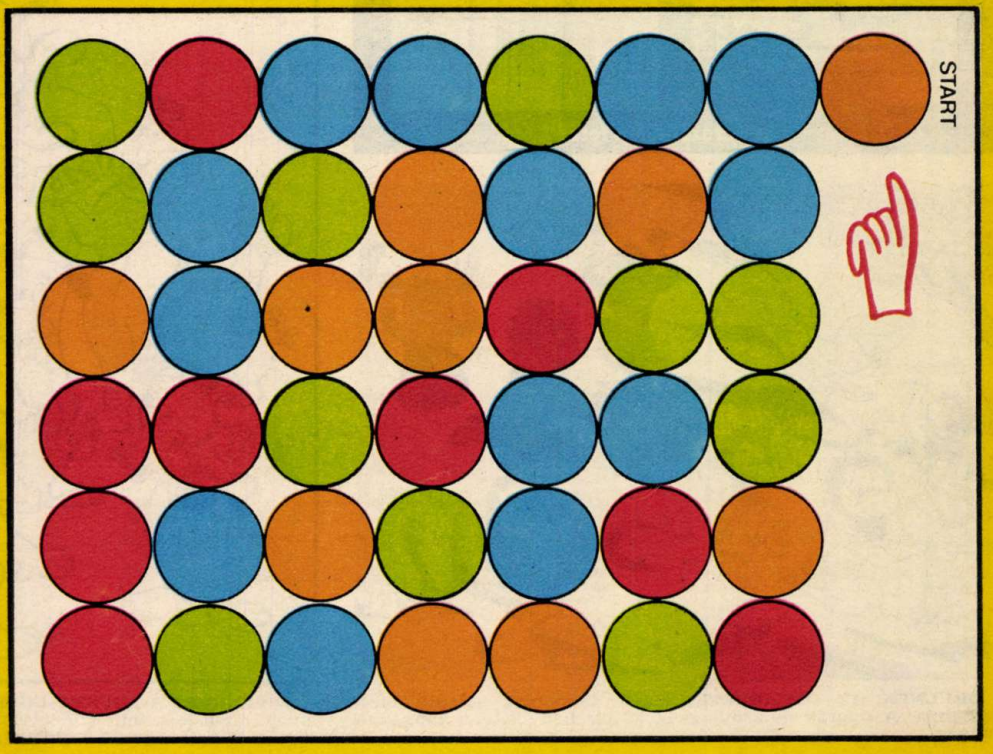

JÁTÉK – SZABÁLY NÉLKÜL. E logikai társasjáték egyik feladata az, hogy a két résztvevő – aki játszani akar – elsősorban a szabályokat találja ki. A starttól a jobb alsó sarokig kell minél hamarabb eljutni úgy, hogy csak az egymáshoz érő körökbe lehet lépni. A továbbiakban már nektek kell megállapodni. A játék nem tarthat tovább, mint öt perc!

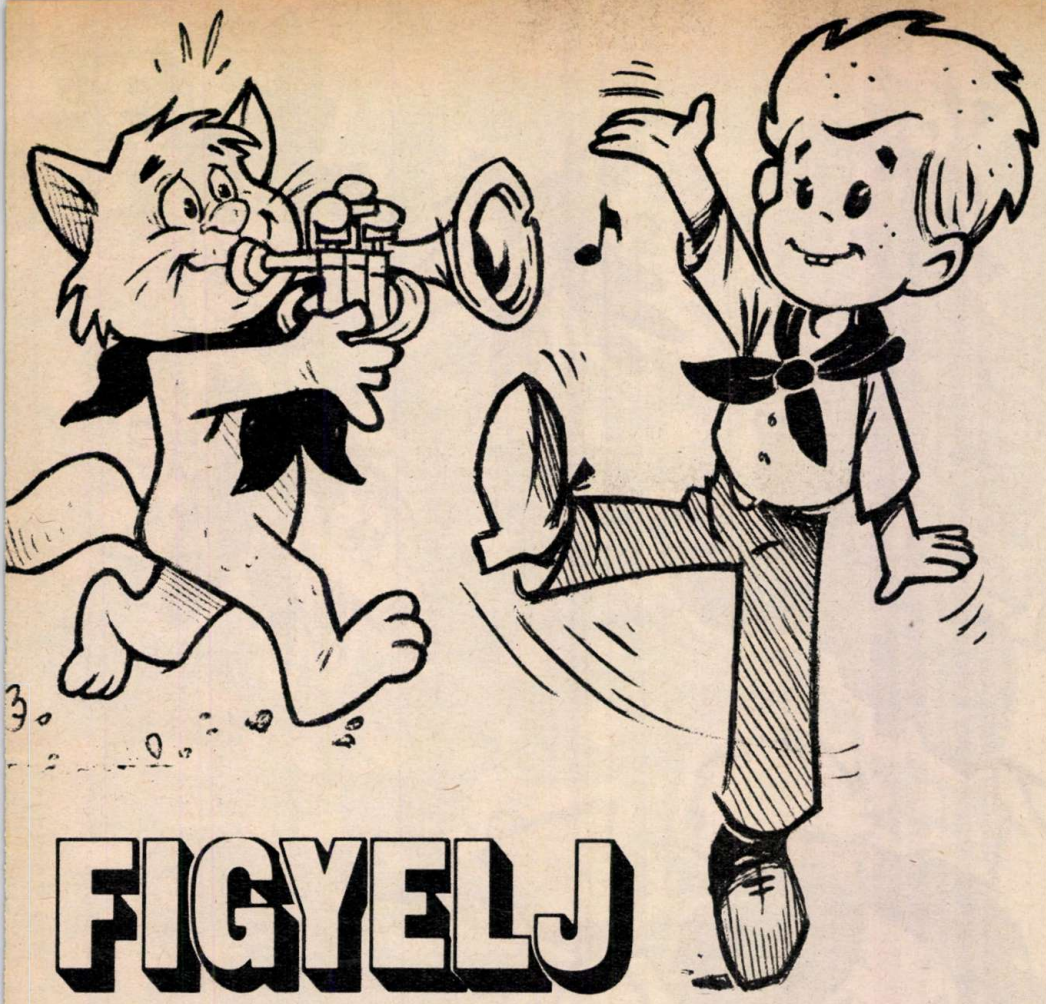

FIGYELJ CSAK IDE!

Minden kedves olvasónknak boldog új évet kívánunk. Az 1978-as évben ugyanis ez az utolsó számunk. Legközelebb három hét múlva, 1979. január 4-én jelenik meg a Pajtás, ugyancsak 64 oldalas terjedelemben.

Milyen is lesz az a szám?

Már a címlapja is azt jelképezi, hogy az új év számunkra, az egész világ számára más lesz, mint a többi. A ti évetek lesz: nemzetközi gyermekév.

A lap belső oldalain is találtok írásokat, összeállításokat a világ gyermekeiről, a gyerekek életéről.

Azonkívül sok-sok érdekességet közlünk. Mint például:

– A gyerekek figyelnek minket. (Beszélgetés Halász Jutkával.)

– Ba... ba... rumba. (Képek a havannai karneválról.)

– Három kívánság. (Nem a mesebeliről, hanem az igazi kívánságokról esik szó. Pályázatot is küldhettek be.)

– Tengeri kígyó. (E számban megkezdett képregényünk második, befejező részét olvashatjátok.)

– Segítség! Jön a vadász! (Egy kis rajzos vadásztörténet.)

– Elnyelte a tenger. (Mikor és hogyan süllyedt el Atlantisz?)

– Kedves ismerős: P. Mobil együttes.

– Szuperhajók, szuperveszély. (Híres tankhajókról írunk.)

– A hajszál is nyomra vezet. (A tudomány hogyan segíti a kriminalisztikát?)

– Kajla és a csuszka.

Emellett még barkácsötletek, viccek és rejtvények is találhatók a lapban, amelyek segítségetekre lesznek a szabad idő hasznos eltöltésében.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
Dr. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 72 Ft
I. félévre 40 Ft
II. félévre 32 Ft

78.3495 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA